

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом Генерального директора
Приватного акціонерного товариства
"Страхова компанія "Перша"
від "21" вересня 2017 року

№ 55

Н.В. Безбах

НАЦІОНАЛЬНА КОМПІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	
ЗАРЕЄСТРОВАНО	
Місце: <i>Київ</i>	
Найменування посади: <i>Головний менеджер</i>	
Підпис: <i>[Signature]</i>	Прізвище, ініціали, ім'я: <i>О. Максимчук</i>
Дата: <i>05.10.2017</i>	Регістраційний номер: <i>0517264</i>

ПРАВИЛА

**добровільного страхування
залізничного транспорту**

№05

ЗМІСТ

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	5
3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК	6
4. ВИЗНАЧЕННЯ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ ТА ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ	7
5. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ	14
6. СТРАХОВА СУМА. ФРАНШИЗА	16
7. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВІ ПЛАТЕЖІ	18
8. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	18
9. СТРОК ДІЇ, УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	19
10. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	21
11. ЗМІНА УМОВ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ, ЗМІНА СТУПЕНЯ СТРАХОВОГО РИЗИКУ	21
12. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН	22
13. ДІЇ У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ	24
14. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ	26
15. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ ТА СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ	29
16. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ	30
17. ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ У ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ	32
18. НЕДІЙСНІСТЬ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	33
19. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ	33
20. ОСОБЛИВІ УМОВИ	33
21. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ СТРАХОВОГО ТАРИФУ	34

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

В цих Правилах добровільного страхування залізничного транспорту №05 (далі – **Правила**) терміни та визначення вживаються в такому значенні:

Загальні терміни та визначення

Страховик – Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "Перша", від імені якої укладається договір страхування.

Страхувальник – дієздатна фізична або юридична особа, незалежно від форми власності, резидент чи нерезидент України, яка укладає зі Страховиком договір страхування.

Вигодонабувач – фізична або юридична особа, яка може зазнати збитків у результаті настання страхового випадку, і в зв'язку з цим, має інтерес, що ґрунтується на законі, іншому правовому акті або договорі щодо збереження застрахованого майна, а також призначена Страхувальником для отримання страхового відшкодування.

Договір страхування – це письмова угода між Страхувальником і Страховиком, згідно з якою Страховик бере на себе зобов'язання у разі настання страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику або іншій особі, визначеній у договорі страхування Страхувальником, на користь якої укладено договір страхування, а Страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені строки та виконувати інші умови договору страхування.

Ліміт відповідальності Страховика – граничний розмір страхового відшкодування в межах страхової суми, який за згодою сторін може встановлюватися за окремим страховим ризиком та/або випадком, по кожному виду збитку тощо.

Працівники Страхувальника – штатні працівники Страхувальника (робітники, службовці), а також особи, які працюють у Страхувальника за цивільно-правовими договорами, якщо вони діяли або повинні були діяти за завданням Страхувальника та під його контролем з дотриманням норм безпеки.

Страхова сума – грошова сума, в межах якої Страховик відповідно до умов договору страхування зобов'язаний здійснити виплату страхового відшкодування у разі настання страхового випадку.

Страхове відшкодування – грошова сума в межах встановленої договором страхування страхової суми, яку Страховик, відповідно до умов договору страхування, повинен виплатити у разі настання страхового випадку.

Страховий випадок – подія, що передбачена договором страхування, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок Страховика здійснити виплату страхового відшкодування.

Страховий захист – зобов'язання Страховика, визначені договором страхування, щодо здійснення виплати страхового відшкодування у разі настання страхового випадку, який стався в обумовлений договором страхування відрізок часу.

Страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) – плата за страхування, яку Страхувальник зобов'язаний внести Страховику згідно з договором страхування.

Страховий ризик – подія, на випадок якої провадиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання.

Страховий тариф – ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування.

Франшиза – частина збитків, що не відшкодовується Страховиком згідно з договором страхування.

Спеціалізовані терміни та визначення

Втрата ЗТЗ – повна неможливість встановлення місцезнаходження ЗТЗ, окремої одиниці ЗТЗ (тривала безвісна відсутність, яку прийнято вважати за його загибель).

Залишки ЗТЗ – вузли, деталі та устаткування застрахованого ЗТЗ, що придатні для подальшого використання або реалізації після настання страхового випадку.

Залізничний транспортний засіб (ЗТЗ) – одиниця рухомого складу залізничного транспорту.

Залізничні транспортні події – події під час руху поїздів та здійснення маневрових робіт, що загрожують безпеці руху, залежно від ознак класифікують як катастрофи (аварії із серйозними наслідками), аварії та інциденти (відповідно до класифікації транспортних подій на залізничному транспорті України).

Застрахований залізничний транспортний засіб (застраховане майно) – залізничний транспортний засіб, зазначений у договорі страхування, що укладений відповідно до цих Правил страхування.

Зіткнення поїзда або рухомого складу залізничного транспорту – зустрічне, попутне чи бокове зіткнення поїзда або рухомого складу залізничного транспорту при порушенні умов нормальної експлуатації з іншим, що рухається, зупиненим або залишеним на залізничній колії поїздом, рухомих складом залізничного транспорту чи механічним самохідним засобом незалежно від ступеня отриманих при цьому пошкоджень рухомого складу.

Конструктивна загибель ЗТЗ – таке пошкодження залізничного транспортного засобу, коли вартість відновлення (ремонт) пошкодженого залізничного транспортного засобу перевищує його дійсну вартість без зазначених пошкоджень на дату настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування.

Маневрова робота (маневри) – будь-які пересування рухомого складу залізничного транспорту станційними й іншими коліями для забезпечення поїзної роботи і виробничої діяльності підприємств.

Одиниця рухомого складу залізничного транспорту – технічний засіб, який приводиться в рух джерелом енергії (самохідний), або пристрій без власного джерела енергії (несамохідний), призначений для руху рейковими дорогами (залізницями) і використовується, щоб перемішувати в просторі людей, вантажі і обладнання, призначене для виконання спеціальних функцій.

Переїзд – місце перехрещення залізниць на одному рівні з автомобільними дорогами або трамвайними коліями.

Поїзд – сформований і зчеплений склад вагонів з одним або декількома діючими локомотивами чи моторними вагонами, що мають встановлені сигнали. Локомотиви без вагонів, моторні вагони та спеціальний самохідний рухомий склад, що відправляються на перегін, вважаються поїздом.

Поїзна робота – проходження поїзда від пункту формування до пункту призначення з виконанням технологічних операцій на шляху прямування.

Пошкодження ЗТЗ – часткова втрата ЗТЗ своїх експлуатаційних якостей, що можуть бути відновлені з подальшим використанням ЗТЗ за його призначенням.

Спеціальний рухомий склад – незнімні рухомі одиниці на залізничному ході, а саме:
– спеціальний самохідний рухомий склад – мотовози, дрезини, спеціальні автомотриси для перевезення матеріалів, потрібних для виконання робіт, або доставки працівників підприємств до місця робіт, залізнично-будівельні машини, що мають автономний двигун з тяговим приводом у транспортному режимі;

– спеціальний несамохідний рухомий склад – залізнично-будівельні машини без тягового приводу в транспортному режимі, причепи та інший спеціальний рухомий склад, призначений для виконання робіт з утримання, обслуговування й ремонту споруд і пристроїв залізниць, що включені до господарчого поїзда.

Сходження з рейок рухомого складу залізничного транспорту – подія, що призвела до втрати взаємодії хоча б одного колеса рухомого складу залізничного транспорту з рейкою в результаті зміщення колеса від свого нормального положення щодо головки рейки.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Правила розроблені відповідно до Цивільного кодексу України, вимог Законів України "Про страхування", "Про транспорт", "Про залізничний транспорт" та інших законодавчих актів України.

1.2. На підставі цих Правил та чинного законодавства України Страховик укладає договори добровільного страхування залізничного транспорту (далі – **договір страхування**) зі Страхувальниками.

1.3. У разі укладення договору страхування Страхувальник має право призначати Вигодонабувача, а також замінювати його до настання страхового випадку, якщо інше не передбачене договором страхування.

1.4. Якщо інше не передбачене договором страхування, обов'язки Страхувальника, зазначені в цих Правилах та договорі страхування, поширюються також і на Вигодонабувача. Вчинення Вигодонабувачем діяльності (дій або бездіяльності) породжує такі самі правові наслідки, якби така діяльність (дії або бездіяльність) була вчинена Страхувальником.

1.5. Під час укладення договору страхування сторони можуть домовитися щодо незастосування окремих положень цих Правил, а також щодо доповнення договору страхування положеннями, відмінними від викладених у тексті цих Правил, за умови, що це не суперечить чинному законодавству України.

1.6. Добровільне страхування залізничного транспорту передбачає обов'язок Страховика за встановлену договором страхування плату (страховий внесок, страховий платіж, страхову премію) здійснити виплату страхового відшкодування відповідно до умов договору страхування шляхом відшкодування Страхувальнику або іншій особі, визначеній Страхувальником у договорі страхування (Вигодонабувачу), збитку, понесеного ними у зв'язку з пошкодженням, знищенням або втратою застрахованого залізничного транспортного засобу (окремих одиниць рухомого складу) та, якщо це передбачено договором страхування, додаткового обладнання до нього.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону і пов'язані з володінням та/або користуванням та/або розпорядженням застрахованим залізничним транспортним засобом (рухомим складом).

2.2. На підставі цих Правил договір страхування може укладатися щодо залізничних транспортних засобів, що мають індивідуальні ідентифікаційні (реєстраційні) номери, знаходяться у технічно справному стані та придатні до експлуатації. Залізничні транспортні засоби мають бути приписані і знаходитися в інвентарних парках залізниць, промислових підприємств залізничного транспорту, а також юридичних і фізичних осіб, які не входять до системи залізниць, незалежно від їх відомчої належності та форм власності, що отримали в установленому порядку дозвіл на курсування використовуваних залізничних транспортних засобів.

2.3. Відповідно до цих Правил, застрахованими за договором страхування можуть бути такі залізничні транспортні засоби:

2.3.1. одиниці тягового рухомого складу, що мають можливість автономного пересування:

- а) електровози;
- б) тепловози;
- в) паровози;
- г) газотурбовози;
- д) електропоїзди (включаючи причіпні вагони);
- е) дизель-поїзди (включаючи причіпні вагони);
- ж) автомотриси;
- з) інші одиниці тягового рухомого складу (в т.ч. спеціальний самохідний рухомий склад);

2.3.2. **одиниці рухомого складу**, що не мають можливість автономного пересування:

- а) вагони (пасажирські, поштові, багажні, вагони-ресторани, службово-технічні; криті: вантажні, бункерні, хопер; авотомобілевози);
- б) напіввагони (відкриті: вантажні, бункерні, хопер; самоскиди; думпкари);
- в) вагон-платформи (відкриті вантажні; транспортери; контейнеровози; кенгуру);
- г) вагон-цистерни (в т.ч. цистерна-термос);
- д) ізотермічні вагони (рефрижератори, термоси);
- е) інші одиниці рухомого складу (в т.ч. спеціальний несамохідний рухомий склад).

2.4. Одиниця рухомого складу, що приймається на страхування, включає її корпус, внутрішні приміщення разом з проводкою, ізоляцією, оздобленням, пристроями та системами, головні і допоміжні механізми, котли, дизель-генератори й інше обладнання і спорядження, передбачені заводською комплектацією та правилами експлуатації відповідного засобу залізничного транспорту.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

3.1. **Страховими ризиками** відповідно до цих Правил є:

3.1.1. **залізничні транспортні події:**

- а) *катастрофа (аварія із серйозними наслідками);*
- б) *аварія;*
- в) *інцидент;*

3.1.2. **вогневі ризики:**

- а) *пожежа;*
- б) *удар блискавки;*
- в) *вибух;*
- г) *падіння літальних апаратів або їх частин, вантажу і багажу з них;*

3.1.3. **стихійні явища:**

- а) *сильний вітер (буря, вихор, ураган, шторм, смерч, шквал);*
- б) *град;*
- в) *повінь, паводок, затоплення, водопілля;*
- г) *землетрус;*
- д) *осідання ґрунту;*
- е) *зсув, обвал;*
- ж) *сніжна лавина;*
- з) *тиск снігового шару;*
- и) *інші стихійні явища (зокрема, сильне налипання мокрої снігу, сильна ожеледь, снігові замети, сильна хуртовина, сильний мороз, сильна спека, сильний туман, заморозки, засуха, сильна пилова (піщана) буря, льодохід), якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування.*

3.1.4. **протиправні дії третіх осіб:**

- а) *угон або захоплення залізничного рухомого складу;*
- б) *крадіжка;*
- в) *грабіж або розбій;*
- г) *умисне знищення або пошкодження;*
- д) *хуліганство;*
- е) *інші протиправні дії третіх осіб (зокрема, терористичний акт, масові заворушення, необережне знищення або пошкодження, бандитизм, незаконне заволодіння транспортним засобом), якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування.*

3.1.5. **інші випадкові події:**

- а) *падіння предметів;*
- б) *наїзд інших транспортних засобів;*
- в) *дія струму;*

г) інші випадкові події, передбачені договором страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування.

3.2. Визначення страхових ризиків, виключення зі страхових ризиків та обмеження страхування за страховими ризиками наведені в п.4 цих Правил.

3.3. Страховим випадком за цими Правилами є пошкодження, знищення та/або втрата застрахованого залізничного транспортного засобу внаслідок настання події, передбаченої договором страхування, яка відбулася під час дії договору страхування та не підпадає під виключення зі страхових випадків або обмеження страхування.

3.4. Згідно з цими Правилами Страховик відшкодовує збитки за однією з умов, обраних в договорі страхування – "З відповідальністю за окремі ризики" або "З відповідальністю за усі ризики".

3.4.1. При страхуванні за умовою "**З відповідальністю за окремі ризики**", за цими Правилами страховими ризиками є ризики, зазначені в п.3.1 цих Правил та передбачені договором страхування. При цьому:

а) договір страхування може передбачати страхування від одного або декількох страхових ризиків, зазначених в п.3.1 цих Правил.

б) конкретний перелік страхових ризиків за кожним окремим договором страхування визначається сторонами та зазначається в договорі страхування.

3.4.2. При страхуванні за умовою "**З відповідальністю за усі ризики**" Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що виникають внаслідок знищення, втрати або пошкодження застрахованого залізничного транспортного засобу від будь-якої непередбачуваної та раптової події, яка не підпадає під виключення зі страхових випадків або обмеження страхування, передбачені цими Правилами або договором страхування.

3.5. За згодою сторін у договорі страхування в межах узгоджених сторонами лімітів відповідальності Страховика може бути передбачено **страхування додаткових витрат**, безпосередньо пов'язаних зі страхуванням визначеного договором залізничного транспортного засобу, та понесених Страхувальником внаслідок настання страхового випадку:

3.5.1. необхідних та доцільних витрат, здійснених з метою запобігання або зменшення розміру збитків, у т.ч. з метою рятування застрахованого майна;

3.5.2. витрат на розчищення місця настання страхового випадку, включаючи демонтаж частин застрахованого залізничного транспортного засобу, що залишилися, вивезення сміття, що утворилося внаслідок настання страхового випадку, та інших залишків до найближчого смітника та їх поховання, знищення або спалювання (витрати на розчищення та зламування).

Якщо внаслідок стихійного явища місце збитку виходить за межі місця дії договору страхування, то відшкодовуються лише ті витрати на розчищення, які стосуються місця дії договору страхування;

3.5.3. витрат на транспортування матеріалів, вузлів та деталей до місця проведення ремонтних робіт.

3.6. Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ здійснюється у випадку наявності у Страховика діючої ліцензії на страхування від цих ризиків.

4. ВИЗНАЧЕННЯ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ ТА ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ

4.1. Катастрофа (аварія із серйозними наслідками) – транспортна подія з важкими наслідками, що призвела до пожежі на рухомому складі залізничного транспорту, зіткнення рухомого складу залізничного транспорту з іншим рухомим складом залізничного транспорту, транспортними засобами, сходження рухомого складу залізничного транспорту на перегоні чи станції, під час поїзної або маневрової роботи, екіпірування тощо, унаслідок якої 1 (одна) або більше осіб загинули, 5 (п'ять) і більше осіб травмовано, та/або спричинила пошкодження рухомого складу залізничного транспорту, інфраструктури залізничного транспорту або завдала шкоди навколишньому природному середовищу, а також будь-які інші схожі аварії з очевидним впливом на регулювання безпеки на залізничному транспорті або управління безпекою.

4.2. Аварія – небажана або така, що трапилась без наміру, неочікувана транспортна подія або особливий ланцюг таких транспортних подій, які мають шкідливі наслідки, а саме: зіткнення, сходження з рейок рухомого складу залізничного транспорту; аварії на залізничних переїздах та поза ними; аварії з особами, завдані рухомим складом залізничного транспорту, що переміщався; аварії з небезпечними вантажами; пожежі тощо.

4.3. Інцидент – будь-яка транспортна подія (ситуація, подія, випадок), окрім катастрофи (аварії із серйозними наслідками) або аварії, пов'язаної з управлінням поїздами, правильністю функціонування та роботою інфраструктури залізничного транспорту, що впливає на безпеку діяльності.

4.4. Пожежа – неконтрольований процес горіння, що здатний самостійно поширюватися поза місцями, спеціально призначеними для його розведення і підтримання, за виключенням лісових пожеж, та супроводжується знищенням застрахованого майна в результаті дії вогню (в т.ч. викликаного ударом блискавки, аварією електромережі, вибухом, підпалом).

4.4.1. За цим ризиком також відшкодовуються збитки, завдані внаслідок пошкодження або знищення майна продуктами горіння і засобами пожежогасіння, що застосовуються з метою попередження пожежі в межах 5% страхової суми групи пошкодженого застрахованого майна встановленої в договорі страхування, якщо інший розмір не передбачений в договорі страхування.

4.4.2. Якщо договором страхування не передбачено інше, відшкодуванню також підлягають збитки, що виникли внаслідок підпалу, спричиненого навмисними діями або необережністю третіх осіб, окрім Страхувальника (його представників), за винятком випадку, якщо цей злочин кваліфіковано як терористичний акт згідно з чинним законодавством України, якщо цей ризик не є застрахованим за договором страхування.

4.4.3. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки заподіяні застрахованому майну внаслідок:

а) впливу на нього вогню або тепла з метою оброблення, перероблення або в інших цілях (наприклад, сушіння, варіння, прасування, копчення, жарення, нагрівання, гарячої обробки або плавлення металів тощо), у т.ч. збиток, заподіяний майну, за допомогою якого або в якому вогонь або тепло спеціально створюється та/або яке спеціально призначено для його розведення, підтримання, поширення, передачі (печами, димоходами, теплообмінниками тощо);

б) обпалювання або пропалювання палаючими вугіллям, що випало з камінів, печей тощо, цигарками або сигарами, паяльною лампою та/або аналогічними предметами, або обпалювання, спричиненого раптовим виходом вогню з місця, спеціально для нього відведеного, крім випадків виникнення пожеж.

в) електричним пристроям внаслідок дії на них електричного струму (включаючи коротке замикання, підвищення сили струму або напруги), що супроводжується іскрінням або виділенням тепла, крім випадків виникнення відкритого полум'я. Під електричними пристроями розуміються будь-які об'єкти, на яких відбуваються виробництво, передача, перетворення або споживання електроенергії (в т.ч. електричні кабелі та провід).

4.4.4. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки прямо або побічно пов'язані зі стихійними явищами, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.5. Удар блискавки – спрямований в наземні об'єкти розряд атмосферної електрики, що може викликати пошкодження або загибель (повне знищення) застрахованого майна внаслідок безпосереднього термічного та електродинамічного впливу.

4.5.1. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки заподіяні:

а) електричним пристроям застрахованого майна внаслідок:

1) дії електрики (перенапруги) або теплового впливу внаслідок надлишкового навантаження або атмосферних умов, таких як статична електрика, індукція в результаті атмосферного розряду та/або інших аналогічних явищ;

2) передачі електрики (електромагнітного імпульсу) по проводах унаслідок удару блискавки.

б) захисним запобіжникам будь-якого роду, захисним вимикачам, грозовим розрядникам, громовідводам та/або іншому аналогічному устаткуванню в ході їх звичайної експлуатації.

в) застрахованому майну внаслідок перенапруги, спричиненої впливом блискавки, якщо щодо цього не досягнуто особливу згоду Сторін.

4.5.2. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані із стихійними явищами, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.6. Вибух – швидкоплинний процес звільнення великої кількості енергії в обмеженому обсязі за короткий проміжок часу, спричинений прагненням газу або пару до розширення, що може викликати загибель або пошкодження застрахованого майна (в т.ч. впливом повітряної ударної хвилі).

4.6.1. Якщо договором страхування не передбачено інше, застрахованим вважається вибух газу, що використовується для побутових та промислових цілей, вибух парових котлів, газосховищ, газопроводів, резервуарів, що працюють під тиском, та інших аналогічних пристроїв.

4.6.2. Вибухом резервуара (котла, трубопроводу тощо) вважається тільки такий вибух, коли стінки резервуара виявляються розірваними настільки, що тиск всередині та зовні резервуара миттєво вирівнюється. Якщо вибух відбувся у середині резервуара внаслідок хімічної реакції, то збиток підлягає відшкодуванню також в тому разі, коли не порушено цілісності його стінок.

4.6.3. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні:

а) внаслідок вибуху, виконаного в межах дозволеної діяльності Страхувальника або третіх осіб;

б) машинному обладнанню в результаті вибуху всередині камери внутрішнього згоряння (циліндра двигуна);

в) електричним комутаційним пристроям унаслідок тиску газу всередині них;

г) внаслідок вибухів, що є звичайними складовими виробничого процесу;

д) внаслідок зменшення тиску всередині резервуара (імплізії).

е) самим резервуарам унаслідок вибуху (як це визначено в п.4.6.2 цього додатка), зумовленого зносом, надмірною іржею, накипом, осадом та відкладеннями на їх стінках.

4.6.4. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки прямо або побічно пов'язані зі стихійними явищами, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.7. Падіння літальних апаратів або їх частин, вантажу і багажу з них.

4.7.1. За цим ризиком відшкодуванню підлягають збитки від безпосереднього пошкодження застрахованого майна внаслідок падіння пілотованого або не пілотованого апарата (його частин) та від вибуху або пожежі, що виникли внаслідок падіння, а також розливу палива з баків цього літального апарата.

4.7.2. За цим ризиком не відшкодовуються збитки, що виникли внаслідок дії вихрового сліду від двигуна літального апарата або звукової хвилі, що виникли під час переходу звукового бар'єра швидкості, оскільки у таких випадках немає факту падіння або наїзду літального апарата, його частин чи вантажу.

4.8. Сильний вітер (бура, вихор, ураган, шторм, смерч, шквал) – спричинений погодними умовами рух повітряних мас із силою (швидкістю) вітру понад 20,8 м/с або 75 км/год (силою 9 балів і вище за шкалою Бофорта), якщо інше не передбачене договором страхування.

4.8.1. Швидкість вітру має бути підтверджена довідкою державного органу, що здійснює нагляд за станом природного середовища (Гідрометцентру України або Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи). Якщо така довідка не може бути надана з незалежних від Страхувальника причин, то вважається, що вітер мав достатню швидкість, якщо Страхувальник доведе наявність хоча б однієї з нижчезазначених умов:

а) рух повітряних мас у місці дії договору страхування або навколо нього виявився причиною загибелі або пошкодження будинків (споруд), що перебувають у нормальному

стані, або іншого майна, здатного аналогічно будинкам (спорудам) витримувати відповідну силу вітру;

б) знищення або пошкодження застрахованого будинку (споруди), що перебував у нормальному стані, могли відбутися тільки в результаті сильного вітру.

4.8.2. Під збитком, заподіяним сильним вітром, розуміють збиток застрахованому майну, спричинений:

а) безпосередньою механічною дією швидкісного напору вітру;

б) прямим зіткненням з об'єктами, що переносяться вітром.

4.8.3. Збитки, заподіяні сильним вітром, що триває безперервно або з перервами протягом 72 годин, розглядаються як один страховий випадок.

4.8.4. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, які прямо або побічно спричинені:

а) повінню або сніжною лавиною, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування;

б) затопленням.

4.9. Град – атмосферні опади у вигляді сферичних грудочок льоду (градин).

4.9.1. Під збитком, заподіяним градом, розуміють збиток застрахованому майну, спричинений механічним впливом на застраховане майно грудочок льоду (градин).

4.9.2. Збитки, спричинені градом, що триває безперервно або з перервами протягом 24 годин, розглядаються як один страховий випадок.

4.9.3. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, які прямо або побічно спричинені:

а) повінню або сніжною лавиною, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування;

б) затопленням.

4.10. Повінь, паводок, затоплення, водопілля – непередбачене затоплення водою місця дії договору страхування внаслідок підняття рівня води в річці, озері, морі або іншій природній чи штучній водоймі, прориву гребель, огорожувальних дамб, цунамі, а також у результаті довготривалого дощу (в т.ч. зі снігом) або зливи.

4.10.1. Довготривалий дощ (в т.ч. зі снігом) – дощ з кількістю опадів понад 100 мм (якщо інше не передбачено договором страхування), який іде безперервно або майже безперервно протягом декількох діб і може спричинити паводки, затоплення і підтоплення.

4.10.2. Злива – випадання інтенсивного короткочасного дощу кількістю понад 30 мм (якщо інше не передбачено договором страхування) за період часу менше 1 години.

4.10.3. За цим ризиком не визнається страховим випадком затоплення:

а) зумовлене дією вітрів, що наганяють воду з моря та спричиняють підвищення рівня води через затримку в гирлі принесеної рікою води (штормовий приплив);

б) унаслідок виходу води з берегів наземних водойм, який можна було передбачати, виходячи з місцевих умов (рельєфу місцевості, клімату, сезонних коливань води тощо), характерних для місця дії договору страхування.

Вважається, що вихід води з берегів можна було передбачати, якщо така подія відбувалася в середньому частіше, ніж 1 (один) раз за 10 (десять) років за останні 30 (тридцять) років (за станом на дату початку дії договору страхування), якщо інше не передбачено договором страхування.

4.10.4. У межах страхування від повені не підлягає відшкодуванню збиток, заподіяний:

а) цвілью (гнилизою, грибок), що виникла в результаті вологості;

б) ґрунтовими водами;

в) виходом води з каналізації, якщо тільки це не викликано повінню.

4.10.5. За цим ризиком не покривається збиток, заподіяний майну всередині будівель (споруд), що перебувають в процесі будівництва або не експлуатуються.

4.11. Землетрус – пружинні коливання в земній корі чи верхній частині мантиї, що спричиняють коливання земної поверхні, деформацію в земній корі, сила якого перевищує 5 (п'ять) балів за міжнародною сейсмічною шкалою MSK-64, якщо інше не передбачено договором страхування.

4.11.1. За цим ризиком не покривається збиток, заподіяний майну всередині будівель (споруд), що перебувають в процесі будівництва або не експлуатуються.

4.12. Осідання ґрунту – природне осідання ґрунту над природними порожнинами (западинами, тріщинами в породі).

4.12.1. За цим ризиком страхове захист не поширюється на збитки від осідання ґрунту, яке виникло:

а) до початку дії договору страхування;

б) внаслідок:

- 1) промерзання та відтавання ґрунту;
- 2) динамічних впливів на ґрунт (вібрацій);
- 3) пересихання ґрунту або дренажування (осушення) ґрунту;
- 4) різного роду будівельних робіт, зокрема, вибирання ґрунту або прокладання підземних комунікацій, зносу, капітального ремонту або реконструкції будівель;
- 5) проведення підричних робіт, розробки та/або видобутку корисних копалин;
- 6) прибережної або річкової ерозії ґрунтів;
- 7) нормального осідання нових будівель;
- 8) дії ґрунтових вод.

4.12.2. За цим ризиком не покриваються збитки, які прямо або побічно виникли внаслідок землетрусу або повені, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.12.3. За цим ризиком не покривається збиток, заподіяний майну всередині будівель (споруд), що перебувають в процесі будівництва або не експлуатуються.

4.13. Зсув, обвал – природне сповзання ґрунту, падіння каменів або земляних брил (включаючи каменепад і сель).

4.13.1. Страхування за цим ризиком не поширюється на витрати з відновлення ґрунту.

4.13.2. За цим ризиком страхове захист не поширюється на збитки від зсуву (обвалу), який виник внаслідок:

- а) різного роду будівельних робіт, зокрема, вибирання ґрунту або прокладання підземних комунікацій, зносу, капітального ремонту або реконструкції будівель;
- б) проведення підричних робіт, розробки та/або видобутку корисних копалин;
- в) прибережної або річкової ерозії ґрунтів;
- г) нормального осідання нових будівель.

4.13.3. За цим ризиком не покриваються збитки, які прямо або побічно пов'язані із землетрусом або повінню, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.13.4. За цим ризиком не покривається збиток, заподіяний майну всередині будівель (споруд), що перебувають в процесі будівництва або не експлуатуються.

4.14. Сніжна лавина – швидкий рух вниз зі схилу гори маси снігу або льоду під дією сили земного тяжіння.

4.14.1. За цим ризиком також покривається збиток, заподіяний впливом повітряного тиску, що супроводжує сніжну лавину.

4.14.2. За цим ризиком не покриваються збитки, які прямо або побічно виникли внаслідок землетрусу, за винятком тих випадків, коли страхування від цього ризику передбачено договором страхування.

4.14.3. За цим ризиком не покривається збиток, заподіяний майну всередині будівель (споруд), що перебувають в процесі будівництва або не експлуатуються.

4.15. Тиск снігового шару – вплив маси снігу, накопиченого на застрахованому майні з природних причин (суто внаслідок випадання снігу у вигляді опадів).

4.15.1. За цим ризиком не покриваються збитки, що сталися внаслідок:

- а) дії шару снігу, що був сформований людиною;
- б) танення снігу чи його падіння з інших будівель чи елементів будівель, транспортних засобів.

4.15.2. За цим ризиком не покривається збиток, заподіяний майну всередині будівель (споруд), що перебувають в процесі будівництва або не експлуатуються.

4.16. Угон або захоплення залізничного рухомого складу.

4.16.1. Угон або захоплення вважається таким, що відбувся, тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими органами або органами дізнання було розпочато кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого статтею 278 Кримінального кодексу України.

4.16.2. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з:

а) навмисними діями Страхувальника та/або його родичів, якщо Страхувальник є фізичною особою;

б) навмисними діями працівників Страхувальника (в т.ч. осіб, найнятих для охорони майна у місці дії договору страхування), якщо тільки діяння не підготовлене та не вчинене протягом періоду часу, коли місце дії договору страхування було закрито для доступу таких осіб;

в) пошкодженням землетрусом, за винятком тих випадків, коли страхування від цього ризику передбачено договором страхування.

4.17. Крадіжка – таємне викрадення чужого майна.

4.17.1. Крадіжка вважається такою, що відбулася, тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими органами або органами дізнання було розпочато кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого статтею 185 Кримінального кодексу України.

4.17.2. Під крадіжкою розуміють таке розкрадання майна, коли третя особа вдалася до будь-якої із зазначених нижче дій:

а) проникнула у приміщення за допомогою злому (в т.ч. зробила отвори у перегородках, дахах тощо) або за допомогою відмичок, підроблених ключів або інших технічних засобів (включаючи електронні). Підробленими вважаються ключі, виготовлені особою, що не має права розпоряджатися справжніми ключами. Для доказу того, що були використані підроблені ключі, одного факту зникнення майна з місця дії договору страхування недостатньо;

б) викрала із закритих приміщень у місці дії договору страхування майно, що перебувало в них, таємно проникнувши в ці приміщення та/або сховавшись у них до їх зачинення, а для виходу використала засоби, зазначені в пп.а) п.4.17.2 цих Правил;

в) проникнула у приміщення будівлі за допомогою справжніх ключів, якими заволоділа за допомогою звичайної крадіжки, вчиненої за межами місця дії договору страхування, за умови, що сам Страхувальник або особа, що зберігає ключі, не допустили недбалості/самовпевненості, що дозволила викрасти такі ключі.

Якщо договором страхування не передбачено інше, страхування від крадіжки з проникненням не поширюється на збиток, заподіяний вмісту зовнішніх (віконних) вітрин у результаті крадіжки з проникненням без проникнення третьої особи всередину будівлі.

4.17.3. Страховий захист за цим ризиком поширюється тільки на застраховане майно, що розміщене всередині приміщень, розташованих у місці дії договору страхування.

4.17.4. Тільки якщо це прямо зазначено в договорі страхування, страхування за цим ризиком також поширюється на майно, що перебуває в сховищах, розташованих поза приміщеннями.

4.17.5. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з:

а) навмисними діями Страхувальника та/або його родичів, якщо Страхувальник є фізичною особою;

б) навмисними діями працівників Страхувальника (в т.ч. осіб, найнятих для охорони майна у місці дії договору страхування), якщо тільки діяння не підготовлене та не вчинене протягом періоду часу, коли місце дії договору страхування було закрито для доступу таких осіб;

в) пошкодженням землетрусом, за винятком тих випадків, коли страхування від цього ризику передбачено договором страхування.

4.18. Грабіж – відкрите викрадення чужого майна. **Розбій** – напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства.

4.18.1. Грабіж або розбій вважаються такими, що відбулися, якщо:

а) до Страхувальника, членів родини або його працівників застосовується насильство з метою подолати їх опір та захопити застраховане майно;

б) Страхувальник, члени родини або його працівники під погрозою їх здоров'ю або життю, що може бути реалізована на місці, передають або допускають передачу майна в межах місця дії договору страхування або в межах обгородженої площадки, що прилягає до місця дії договору страхування. Якщо місць дії договору страхування декілька, то грабежем вважається вилучення майна в межах того місця дії договору страхування, де третьою особою було здійснено таку погрозу.

У межах цього пункту до працівників Страхувальника також належать особи, найняті для охорони будинків, приміщень та майна у місці дії договору страхування.

4.18.2. Грабіж або розбій вважається таким, що відбувся, тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими органами або органами дізнання було розпочато кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого статтями 186 або 187, або 289 Кримінального кодексу України.

4.18.3. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з:

а) навмисними діями Страхувальника та/або його родичів, якщо Страхувальник є фізичною особою;

б) навмисними діями працівників Страхувальника (в т.ч. осіб, найнятих для охорони майна у місці дії договору страхування), якщо тільки діяння не підготовлене та не вчинене протягом періоду часу, коли місце дії договору страхування було закрито для доступу таких осіб;

в) пошкодженням землетрусом, за винятком тих випадків, коли страхування від цього ризику передбачено договором страхування.

4.19. Умисне знищення або пошкодження – дії третіх осіб, спрямовані на пошкодження та/або знищення застрахованого майна, що можуть бути кваліфіковані відповідно як умисне знищення або пошкодження майна.

4.19.1. Умисне знищення або пошкодження застрахованого майна вважається таким, що відбулося, тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими органами або органами дізнання було розпочато кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого статтями 194 або 196 Кримінального кодексу України.

4.19.2. За цим ризиком не відшкодовуються збитки, що є наслідком:

а) наїзду транспортних засобів;

б) розкрадання майна.

4.19.3. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з крадіжкою, грабежем, розбоєм, за винятком тих випадків, коли страхування від таких ризиків передбачено договором страхування.

4.20. Хуліганство – грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом.

4.20.1. Хуліганство вважається таким, що відбулося, тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими органами або органами дізнання було розпочато кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого статтею 296 Кримінального кодексу України.

4.20.2. За цим ризиком не відшкодовуються збитки, що є наслідком:

а) наїзду транспортних засобів;

б) розкрадання майна.

4.20.3. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з крадіжкою, грабежем, розбоєм, за винятком тих випадків, коли страхування від таких ризиків передбачено договором страхування.

4.21. Падіння предметів – самовільне падіння будь-яких предметів або їх частин на залізничний транспортний засіб, що не пов'язане зі стихійними лихами чи падінням літальних апаратів або їх частин, вантажу і багажу з них.

4.22. Наїзд інших транспортних засобів – зіткнення із автомобільним, водним транспортним засобом або вантажем, що ним перевозиться.

4.22.1. За цим ризиком не відшкодовуються збитки:

а) заподіяні транспортними засобами (вантажом, що ними перевозиться) Страхувальника або власника застрахованого майна;

б) прямо або побічно пов'язані із умисним знищенням або пошкодженням, хуліганством, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.23. Дія струму – коротке замикання, перевантаження в електромережі, падіння напруги, раптове припинення подачі електроенергії з мережі енергопостачання та інші електричні ризики.

4.23.1. За цим ризиком не відшкодовуються збитки спричинені проведенням випробувань або експериментальних робіт, при яких були навмисне завищені нормальні експлуатаційні навантаження.

5. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

5.1. Страховими випадками не вважаються і страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника, пов'язані з подією, що:

5.1.1. не обумовлена як страховий ризик у договорі страхування;

5.1.2. сталася не під час дії договору страхування;

5.1.3. мала місце за межами місця дії договору страхування.

5.2. Якщо інше **додатково не передбачено договором страхування**, страховими випадками не вважаються і Страховик не виплачує страхового відшкодування якщо збитки майновим інтересам Страхувальника завдані під час проведення:

5.2.1. випробувань застрахованих залізничних транспортних засобів та/або їх агрегатів;

5.2.2. навчання персоналу з метою отримання допуску до керування залізничними транспортними засобами;

5.2.3. навчання персоналу з пожежогасіння на залізничному транспорті.

5.3. Якщо інше не передбачене договором страхування, страховими випадками не вважаються і Страховик не виплачує страхового відшкодування, якщо збитки майновим інтересам Страхувальника спричинені:

5.3.1. будь-якими військовими маневрами, навчаннями або іншими військовими заходами та/або їхніми наслідками, діями мін, торпед, бомб та інших знарядь війни, вибуховими речовинами;

5.3.2. військовими та пов'язаними з ними ризиками:

а) війною, вторгненням, ворожими актами або військовими діями (незалежно від того оголошено війну чи ні), громадянською війною, страйком чи громадським заворушенням;

б) відчуженням майна в результаті конфіскації, експропріації або реквізиції будь-яким законно сформованим органом влади; пошкодженням майна за розпорядженням військової або цивільної влади;

в) заколотом, військовим або народним повстанням, бунтом, революцією, громадським заворушенням в масштабах або з кількістю учасників, що може бути прирівняне до повстання, узурпацією влади, введенням військової влади або військового положення або стану облоги, або будь-якою подією або причиною, результатом якої стало оголошення військового положення або стану облоги;

5.3.3. терористичними актами, а саме: здійсненням навмисних протиправних дій (вибух, підпал, аварія або інші дії) однією або кількома особами, які діють самотійно або за дорученням або у зв'язку з будь-якою організацією, яка використовує насилля для

досягнення політичних та інших цілей шляхом заподіяння майнової шкоди, залякування населення або застосування впливу на прийняття рішення органами влади.

Не відшкодовуються також збитки, пошкодження, видатки або витрати будь-якого характеру, які безпосередньо або опосередковано спричинені, є наслідком або пов'язані з будь-якими діями спрямованими на контроль, запобігання, придушення/пригнічення або здійснені в будь-якому зв'язку з терористичним актом;

5.3.4. ризиками ядерної енергії, радіації та радіоактивного забруднення:

а) прямий або непрямий вплив ядерної енергії у будь-якій формі – атомного вибуху, радіації або радіоактивного зараження, пов'язаних із будь-яким застосуванням атомної енергії та використанням матеріалів, що розщеплюються;

б) дією іонізуючого випромінювання або забруднення від радіоактивності будь-якого ядерного палива, або відходів, або згоряння ядерного палива;

в) дією радіоактивних, токсичних, вибухових або інших небезпечних або забруднюючих властивостей будь-якого ядерного реактора або інших ядерних агрегатів або їх ядерних компонентів;

г) дією будь-якої військової зброї, де використовується атомне або ядерне розщеплення та/або синтез або інші подібні реакції або радіоактивні сили або матеріали;

5.3.5. протизаконними діями або бездіяльністю державних органів та органів місцевого самоврядування, у т.ч. внаслідок видання протизаконних документів та/або розпоряджень;

5.3.6. будь-якого роду забрудненням або зараженням хімічними або біологічними речовинами та/або матеріалами;

5.3.7. IT-ризиками, тобто руйнуванням, пошкодженням, знищенням або спотворенням інформації, кодів, програм або програмного забезпечення, а також будь-які збої у роботі комп'ютерного обладнання, програмного забезпечення або вбудованих мікросхем, якщо це не є результатом фізичного пошкодження застрахованого майна внаслідок настання страхових ризиків;

5.3.8. нез'ясованим зникненням майна.

5.4. Якщо інше не передбачено договором страхування, страховим випадком не визнаються та відшкодуванню не підлягають збитки, що виникли внаслідок:

5.4.1. використання застрахованого залізничного транспортного засобу Страхувальником з протиправною метою;

5.4.2. гниття, зносу, корозії, старіння або інших природних властивостей (процесів), що притаманні конструктивним елементам застрахованого майна;

5.4.3. відмови агрегатів і механізмів застрахованого майна, не пов'язаної з зовнішніми механічними пошкодженнями;

5.4.4. руйнування конструктивних елементів будівлі (споруди), в якій знаходилося застраховане майно, внаслідок старіння, зносу або виробничих будівельних дефектів, що були відомі (або мали бути відомі) Страхувальнику (Вигодонабувачу) на момент укладення договору страхування (на момент настання страхового випадку);

5.4.5. незаконного заволодіння (набуття права на майно) застрахованого залізничного транспортного засобу шляхом обману або зловживання довір'ям (шахрайство), шляхом вимагання, а також, неповернення залізничного транспортного засобу, що був переданий за договором в користування, на збереження, для ремонту, для продажу;

5.4.6. порушення Страхувальником правил експлуатації та/або ремонту залізничних транспортних засобів, у т.ч.:

а) використання залізничного транспортного засобу, коли його експлуатація заборонена правилами експлуатації залізничних транспортних засобів;

б) використання залізничного транспортного засобу, що знаходиться у технічно несправному або аварійному стані;

в) використання застрахованих залізничних транспортних засобів не за призначенням;

г) порушення правил вантажних та пасажирських перевезень, вантажо-розвантажувальних робіт;

д) порушення правил пожежної безпеки, правил перевезення й зберігання вибухових, легкозаймистих, радіоактивних, отруйних та інших небезпечних вантажів, вимог безпеки під час перевезення вантажів (відповідно до правил експлуатації залізничних транспортних засобів та/або інших нормативно-правових документів);

5.4.7. керування застрахованим залізничним транспортним засобом особою, яка:

а) не мала відповідного рівня кваліфікації для керування залізничним транспортним засобом;

б) перебувала в стані алкогольного, наркотичного або токсичного сп'яніння або під впливом медикаментозних препаратів, під час застосування яких протипоказано керувати залізничними транспортними засобами;

в) перебувала у фізичному, психоемоційному або психічному стані під час рейсу, що не відповідав вимогам, що висуваються до осіб, які допущені до керування залізничним транспортним засобом.

5.5. Не підлягають відшкодуванню:

5.5.1. непрямі збитки, у т.ч. упущена вигода, недоотриманий прибуток тощо;

5.5.2. штрафи, пені й інші стягнення;

5.5.3. втрати внаслідок інфляції, зміни в курсах валют;

5.5.4. витрати з відшкодування моральної шкоди;

5.5.5. збитки, завдані майну, в т.ч. вантажам та багажу (вантажобагажу), що перевозилося застрахованим залізничним транспортним засобом унаслідок пошкодження, знищення або втрати застрахованого залізничного транспортного засобу;

5.5.6. непрямі збитки внаслідок неповернення Страхувальникові застрахованого залізничного транспортного засобу, переданого у прокат, оренду, лізинг;

5.5.7. витрати, пов'язані із транспортуванням застрахованого майна, за винятком витрат по транспортуванню пошкоджених засобів залізничного транспорту з місця страхового випадку до місця ремонту, якщо це передбачено договором страхування;

5.5.8. вартість заміненних деталей при можливості їх відновлення згідно з технологією технічного обслуговування виробника засобів залізничного транспорту;

5.5.9. витрати, пов'язані з екстреним замовленням та доставкою запасних частин і матеріалів повітряним транспортом;

5.5.10. втрата експлуатаційних якостей застрахованого майна;

5.5.11. втрата товарної вартості застрахованого майна;

5.5.12. збитки, пов'язані з заміною деталей, вузлів, механізмів застрахованого майна, здійсненою на вимогу Страхувальника при наявності можливості ремонту цих деталей, вузлів, механізмів, що підтверджує сертифіковане ремонтне підприємство або передбачено технологією підприємства-виробника або підтверджується висновком експертної організації;

5.5.13. шкода, завдана навколишньому природному середовищу;

5.5.14. шкода, завдана життю, здоров'ю та/або майну третіх осіб, у т.ч. життю, здоров'ю або майну працівників Страхувальника;

5.5.15. витрати на страхування.

5.6. Якщо інше прямо не передбачено договором страхування, **не приймаються на страхування** одиниці рухомого складу, що:

5.6.1. є музейними експонатами, незалежно від того в робочому вони стані чи ні;

5.6.2. використовуються з метою, не передбаченою правилами експлуатації залізничних транспортних засобів.

5.7. Договором страхування можуть бути передбачені додатково інші особливі виключення із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать чинному законодавству та цим Правилам.

6. СТРАХОВА СУМА. ФРАНШИЗА

6.1. Страхова сума встановлюється за погодженням сторін під час укладення договору страхування в розмірі, що не перевищує дійсної вартості застрахованого майна на момент укладення договору страхування, якщо інше ним не передбачено, та зазначається в договорі страхування.

6.2. За згодою сторін у договорі страхування можуть бути встановлені окремі страхові суми (ліміти відповідальності) за окремим страховим ризиком та/або випадком, за одиницею та/або групою застрахованого майна тощо.

6.3. Страхова сума визначається окремо для кожної одиниці застрахованого майна.

6.4. За домовленістю сторін страхова сума встановлюється у розмірі:

6.4.1. дійсної вартості застрахованого майна на момент укладення договору страхування; або

6.4.2. частки дійсної вартості застрахованого майна. За укладеним на підставі цих умов договором страхування страхове відшкодування виплачується у розмірі меншому, ніж заподіяні збитки, пропорційно співвідношенню страхової суми, зазначеної у договорі страхування, до дійсної вартості застрахованого майна на момент укладення договору страхування (пропорційність зобов'язань Страховика).

6.5. Дійсна вартість застрахованого майна засобу може:

6.5.1. прирівнюватися до залишкової вартості застрахованого майна на дату укладення договору страхування;

6.5.2. визначатися експертним шляхом відповідно до передстрахової експертизи.

6.6. Якщо з будь-яких причин, у т.ч. за домовленістю сторін, страхова сума, зазначена в договорі страхування, менша дійсної вартості майна (страхування в частці), то Страховик вираховує розмір збитку в такому ж співвідношенні, як страхова сума, що зазначена в договорі страхування, співвідноситься до дійсної вартості такого майна (страхування за умовою "Пропорційна виплата"), якщо інше не передбачене договором страхування.

6.7. Якщо страхова сума виявиться більшою від дійсної вартості застрахованого майна, Страховик несе відповідальність в тій частині страхової суми, що не перевищує його вартості, якщо інше не передбачене договором страхування.

6.8. За домовленістю сторін договір страхування може укладатися із застосуванням системи "першого ризику". При цьому страхова сума може встановлюватися у розмірі дійсної вартості майна на момент укладення договору страхування або частки дійсної вартості. При настанні страхового випадку, Страховик здійснює виплату страхового відшкодування у розмірі завданих збитків в межах страхової суми, незалежно від того, яку частину від дійсної вартості складає страхова сума (без застосування принципу пропорційності зобов'язань Страховика).

6.9. Страховик не несе відповідальності і не відшкодовує ту частину збитків, що перевищує страхову суму (відповідний ліміт відповідальності) за договором страхування.

6.10. У разі виплати страхового відшкодування страхова сума (ліміт відповідальності) зменшується на розмір виплаченого відшкодування, якщо інше не передбачене договором страхування. Страхова сума (ліміт відповідальності) вважається зменшеною з дати здійснення виплати, якщо інше не передбачене договором страхування. Страхувальник має право відновити страхову суму (ліміт відповідальності) за умови сплати Страхувальнику додаткового страхового платежу.

6.11. Протягом строку дії договору страхування страхова сума може бути змінена за згодою сторін.

6.12. Договором страхування може бути встановлене обмеження по кількості страхових випадків, за якими Страховик здійснює виплату страхових відшкодувань.

6.13. Договором страхування може бути передбачена **франшиза**, вид та розмір якої визначається за згодою сторін.

6.13.1. за безумовної франшизи при розрахунку страхового відшкодування її розмір в усіх випадках вираховується (віднімається) з розміру страхового відшкодування, належного до сплати Страхувальнику;

6.13.2. за умовної франшизи Страховик звільняється від відповідальності за збиток, що не перевищує розмір встановленої франшизи, і відшкодовує збиток цілком, якщо його розмір перевищує встановлену франшизу;

6.13.3. за агрегатної (накопичувальної) франшизи Страховик звільняється від відповідальності за перші збитки, сума яких не перевищує розмір встановленої франшизи, і

відшкодує наступні збитки цілком, коли їх сумарний розмір перевищить встановлену франшизу;

6.13.4. інший вид франшизи та її умови застосування, передбачені договором страхування.

6.14. За згодою сторін може встановлюватися загальна франшиза за договором страхування, окрема франшиза за кожним страховим ризиком та/або випадком, за окремою одиницею застрахованого майна, на окремий елемент залізничного транспортного засобу, деталь тощо.

6.15. Розмір франшизи може встановлюватися за згодою сторін у відсотках або в абсолютному розмірі.

6.16. Якщо протягом строку дії договору страхування відбулося кілька страхових випадків, розмір франшизи вираховується при розрахунку страхового відшкодування за кожним та будь-яким випадком, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

7. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВІ ПЛАТЕЖІ

7.1. Розмір **страхового тарифу** за договором страхування визначається Страховиком на підставі методики розрахунку страхового тарифу (п.21 цих Правил).

7.2. **Страховий платіж** розраховується виходячи з розмірів страхової суми та страхового тарифу.

7.3. Страхувальник зобов'язаний внести Страховику страховий платіж (страхову премію) як плату за страхування.

7.4. Страховий платіж може бути сплачений готівкою в касу Страховика (його представника) або безготівковим перерахуванням на поточний рахунок Страховика (його представника).

7.5. Страхувальники–резиденти згідно з укладеним договором страхування мають право вносити платежі лише у грошовій одиниці України, а Страхувальник–нерезидент – в іноземній вільно конвертованій валюті по курсу НБУ на день сплати або у грошовій одиниці України у випадках, передбачених законодавством України.

7.6. Якщо дія договору страхування поширюється на іноземну територію відповідно до укладених угод з іноземними партнерами, то порядок валютних розрахунків регулюється відповідно до вимог законодавства України про валютне регулювання.

7.7. Зазначений в договорі страхування страховий платіж за згодою Сторін може сплачуватися одноразово або частинами. Конкретні умови та строки сплати страхового платежу встановлюються договором страхування.

7.8. Якщо договором страхування передбачено сплату страхового платежу частинами, Страховик, під час здійснення виплати страхового відшкодування внаслідок настання страхового випадку, має право утримати частку страхового відшкодування у розмірі несплаченого страхового платежу в рахунок сплати несплачених Страхувальником частин страхового платежу за період дії договору страхування, якщо інше не передбачене договором страхування.

8. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

8.1. Для укладення договору страхування Страхувальник подає Страховику письмову заяву, за формою, яка встановлена Страховиком, або іншим чином заявляє про свій намір укласти договір страхування.

8.1.1. Письмова заява повинна містити усі необхідні, на думку Страховика, відомості про предмет договору страхування, що заявляється на страхування, і бути підписана Страхувальником.

8.2. Подання заяви на страхування не зобов'язує жодну зі Сторін укласти договір страхування. Однак, якщо договір страхування буде укладено, всі відомості щодо предмету договору страхування, що були наведені в заяві на страхування, мають суттєве значення для оцінки ступеню ризику та формують основні дані укладеного договору страхування.

8.2.1. Страхувальник несе відповідальність за достовірність наданих ним даних.

8.2.2. Підписана Страхувальником заява має юридичну силу незалежно від того, ким була підписана або якими технічними засобами вона заповнена та у разі укладення договору страхування є невід'ємною його частиною.

8.3. До укладення договору страхування Страховик, на підставі заяви на страхування, має право здійснити:

8.3.1. огляд майна, що передається на страхування;

8.3.2. огляд місця знаходження застрахованого майна (залізничних колій, місць загального і не загального користування), а також приміщення (будівлі, споруди), в якому знаходиться зазначене застраховане майно;

8.3.3. експертизу з метою встановлення дійсної вартості застрахованого майна (за власний рахунок).

При цьому Страхувальник повинен забезпечити доступ Страховика (його представника) до майна, що передається на страхування з метою оцінки ризику, та не перешкоджати його роботі по проведенню огляду (експертизи).

8.4. Під час укладення договору страхування Страхувальник зобов'язаний сповістити Страховика про усі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику щодо предмету договору страхування, а також письмово дати відповіді на усі поставлені йому Страховиком запитання з метою оцінки ступеня ризику у відношенні об'єкту, що страхується. Якщо після укладення договору страхування буде встановлено, що Страхувальник повідомив свідомо неправдиві відомості, Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування.

8.5. Під час укладення договору страхування Страхувальник на вимогу Страховика повинен надати останньому:

8.5.1. можливість оглянути місце дії договору страхування;

8.5.2. можливість оглянути майно, що заявляється на страхування;

8.5.3. документи, що підтверджують право Страхувальника (Вигодонабувача) на володіння та/або користування та/або розпорядження майном, тобто свідчать про майновий інтерес Страхувальника (Вигодонабувача) щодо майна, яке пропонується на страхування;

8.5.4. документи для визначення вартості та стану майна, що заявляється на страхування;

8.5.5. інші документи та додаткову інформацію, необхідну для оцінки страхового ризику та укладення договору страхування, на запит Страховика.

8.6. На підставі даних, отриманих від Страхувальника, Страховик приймає рішення про укладення договору страхування або відмовляє в його укладенні.

8.7. Договір страхування укладається у письмовій формі шляхом його підписання Сторонами.

8.8. Факт укладення договору страхування може посвідчуватися страховим свідоцтвом (полісом, сертифікатом), що є формою договору страхування.

8.9. У випадку втрати оригіналу договору страхування в період його дії Страховик видає Страхувальнику дублікат. Після видачі дубліката втрачений примірник договору страхування вважається недійсним.

9. СТРОК ДІЇ, УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

9.1. Строк дії договору страхування встановлюється за згодою сторін і зазначається в договорі страхування.

9.2. Договір страхування набирає чинності з моменту внесення першого страхового платежу, якщо інше не передбачене договором страхування.

9.3. Договором страхування може бути передбачено, що він набирає чинності з 00 год. 00 хв. дня, зазначеного в договорі страхування, як день початку дії договору страхування, але не раніше 00 год. 00 хв. дня, наступного за днем надходження на рахунок або внесення в касу Страховика страхового платежу (першої його частини).

9.4. Дія договору страхування закінчується о 24 год. 00 хв. дати, визначеної в договорі страхування як дата закінчення дії договору страхування, якщо інше не передбачене договором страхування.

9.5. Договором страхування може бути передбачено, що при сплаті страхових платежів окремо за кожний період, договір страхування набуває чинності з 00 годин дня, зазначеного в договорі страхування, як день початку першого періоду, але не раніше 00 год. 00 хв. дня, наступного за днем внесення в касу або надходження на поточний рахунок Страховика страхового платежу в повному обсязі за перший період страхування, зазначений в договорі страхування.

Договір страхування подовжує свою дію на наступний період страхування з дати, зазначеної в договорі страхування як початок такого періоду, за умови внесення страхового платежу за цей період страхування в касу або на поточний рахунок Страховика не пізніше дня, зазначеного в договорі страхування як строк сплати страхового платежу за відповідний період страхування, але в будь-якому випадку не пізніше дня, зазначеного в договорі страхування як дата закінчення відповідного попереднього періоду страхування.

Дія договору страхування закінчується в 24 год. 00 хв. останнього дня оплаченого періоду страхування.

9.6. Дія договору страхування припиняється та втрачає чинність за згодою сторін, а також у разі:

9.6.1. закінчення строку його дії;

9.6.2. виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником у повному обсязі;

9.6.3. несплати Страхувальником страхових платежів у встановлені договором строки.

При цьому договір страхування вважається достроково припиненим, якщо перший (або черговий) страховий платіж не був сплачений на письмову вимогу Страховика протягом 10 (десяти) робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги Страхувальникові, якщо інше не передбачене умовами договору страхування;

9.6.4. ліквідації Страхувальника – юридичної особи або смерті Страхувальника – фізичної особи чи втрати ним дієздатності, за винятком випадків, передбачених статтями 22, 23 і 24 Закону України "Про страхування";

9.6.5. ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України;

9.6.6. прийняття судового рішення про визнання договору страхування недійсним;

9.6.7. в інших випадках, передбачених законодавством України.

9.7. Дію договору страхування може бути припинено за вимогою Страхувальника або Страховика, якщо це передбачено договором страхування.

9.8. Про намір достроково припинити дію договору страхування будь-яка сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше, ніж за 30 (тридцять) календарних днів до дати припинення дії договору, якщо інше ним не передбачено.

9.9. У разі дострокового припинення дії договору страхування за вимогою Страхувальника Страховик повертає йому частину страхового платежу за період, що залишився до закінчення дії договору з відрахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, та фактичних виплат страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов договору страхування, то останній повертає Страхувальнику сплачений ним страховий платіж повністю.

9.10. У разі дострокового припинення дії договору страхування за вимогою Страховика Страхувальнику повертаються повністю сплачені ним страхові платежі.

Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страхувальником умов договору страхування, то Страховик повертає Страхувальнику страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу та виплат страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

9.11. У випадку дострокового припинення дії договору страхування не допускається повернення коштів готівкою, якщо платежі було здійснено в безготівковій формі.

10. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

10.1. Місце дії договору страхування визначається при укладенні договору страхування та вказується в ньому.

10.1.1. Якщо інше не передбачено договором страхування, останній діє на території України та інших країн.

10.1.2. За згодою сторін договором страхування може бути передбачено, що він діє на території промислового підприємства, заводу тощо.

10.2. Дія договору страхування не поширюється на територію зон військових або збройних конфліктів, надзвичайних станів, військових частин, якщо інше не передбачено договором страхування.

11. ЗМІНА УМОВ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ, ЗМІНА СТУПЕНЯ СТРАХОВОГО РИЗИКУ

11.1. Зміни умов та доповнення до договору страхування в період його дії (зміни страхової суми, місця дії договору страхування, строку дії договору страхування тощо) за згодою Сторін вносяться шляхом укладення додаткового договору/угоди до договору страхування.

11.2. Додатковий договір/угода є невід'ємною частиною договору страхування і укладається у кількості примірників договору страхування.

11.3. Протягом строку дії договору страхування Страхувальник зобов'язаний якнайшвидше, але не пізніше ніж протягом 3 (трьох) робочих днів, як тільки це стане йому відомо (якщо інший строк не передбачений умовами договору страхування), письмово повідомити Страховика про зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику.

11.4. Обставинами, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику (обставини, які змінилися настільки, що, якби вони були відомі при укладенні договору страхування, то договір страхування взагалі не був би укладений Страховиком чи був би укладений на умовах, що значно б відрізнялися) можуть бути дані або/та обставини, що надані Страхувальником у заяві про страхування та/або зазначені у договорі страхування, або будь-яка їх зміна, наприклад:

11.4.1. замах на пошкодження або викрадення залізничного транспортного засобу або його частин;

11.4.2. зміна власника (користувача) залізничного транспортного засобу; значні пошкодження залізничного транспортного засобу, що не є страховим випадком або не заявляються Страхувальником до відшкодування;

11.4.3. передача залізничного транспортного засобу в оренду, лізинг тощо.

Якщо Страхувальник порушує встановлені законодавством та нормативними актами правила пожежної безпеки, експлуатації залізничних транспортних засобів, умов перевезення небезпечних вантажів або інші аналогічні норми, або якщо такі порушення здійснюються з відома Страхувальника, то такі порушення розглядаються як обставини, що призводять до збільшення ступеня страхового ризику.

11.5. Після отримання від Страхувальника заяви про зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику Страховик протягом 5 (п'яти) робочих днів, якщо інший строк не передбачений договором страхування, оцінює вплив нових обставин на ступінь страхового ризику та приймає рішення про необхідність внесення змін до умов договору страхування або про дострокове припинення його дії, або про продовження строку дії договору страхування на попередніх умовах.

11.6. У разі збільшення ступеня страхового ризику та внесення змін у договір страхування Страховик має право на отримання від Страхувальника додаткового страхового платежу.

11.7. У випадку відмови Страхувальника внести зміни до договору страхування та сплатити додатковий страховий платіж, Страховик має право достроково припинити дію договору страхування на підставі невиконання Страхувальником умов договору страхування відповідно до частини другої п.9.10 цих Правил.

11.8. Якщо ступінь ризику підвищиться і Страхувальник не сповістить про це Страховика, то в разі настання страхового випадку Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування за цим випадком або зменшити розмір страхового відшкодування.

12. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

12.1. Страхувальник має право:

12.1.1. на етапі укладення і протягом дії договору страхування отримувати від Страховика необхідні консультації, інформацію та пояснення умов страхування, в т.ч. у письмовій формі;

12.1.2. отримати страхове відшкодування у разі настання страхового випадку на умовах цих Правил та/або договору страхування;

12.1.3. ініціювати зміну умов договору страхування та/або на дострокове припинення дії договору страхування згідно з умовами, передбаченими цими Правилами та/або договором страхування;

12.1.4. у випадку втрати договору страхування у період його дії звернутися до Страховика з письмовою заявою на видачу його дубліката;

12.1.5. призначати в договорі страхування Вигодонабувачів, які можуть зазнати збитків внаслідок настання страхового випадку для отримання страхового відшкодування, а також змінювати їх до настання страхового випадку, якщо інше не передбачене договором страхування;

12.1.6. оскаржити в порядку, передбаченому чинним законодавством України, відмову Страховика у здійсненні виплати страхового відшкодування або його розмір.

12.2. Страхувальник зобов'язаний:

12.2.1. вносити страхові платежі в розмірі та в строки, передбачені договором страхування;

12.2.2. при укладенні договору страхування надати Страховику інформацію про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику;

12.2.3. при укладенні договору страхування або внесенні змін до умов договору страхування, а також у будь-який час протягом строку дії договору страхування на вимогу Страховика надати можливість представнику Страховика провести огляд майна, щодо якого укладається договір страхування;

12.2.4. повідомити Страховика про інші чинні договори страхування щодо предмета договору страхування;

12.2.5. тримати застраховане майно в справному стані, вживати запобіжних заходів щодо заподіяння шкоди застрахованому майну;

12.2.6. використовувати застраховане майно за прямим призначенням, забезпечувати його охорону, зберігання, експлуатацію та обслуговування згідно з чинним законодавством України;

12.2.7. довести Страховику майновий інтерес Вигодонабувача (у разі його призначення в договорі страхування) до предмету договору страхування та ознайомити Вигодонабувача з умовами договору страхування;

12.2.8. вживати усіх можливих заходів та дій з метою запобігання та зменшення розміру збитків, завданих внаслідок настання події, що може бути визнана страховим випадком;

12.2.9. повідомити Страховика про настання страхового випадку в строк, передбачений цими Правилами та договором страхування;

12.2.10. при настанні страхового випадку діяти відповідно до п.п.13.1, 13.2 цих Правил;

12.2.11. сприяти Страховику в розслідуванні обставин настання події, що має ознаки страхового випадку;

12.2.12. у разі настання страхового випадку внаслідок прямої або опосередкованої вини інших осіб, передати право вимоги до винних осіб Страховику в установленому законодавством порядку;

12.2.13. на вимогу Страховика передати йому пошкоджені деталі, вузли, механізми застрахованого майна, що були замінені у процесі ремонту;

12.2.14. у випадку розгляду обставин, пов'язаних зі страховим випадком, у суді – видати, на вимогу Страховика, довіреність на представництво інтересів Страхувальника в цьому судовому провадженні;

12.2.15. якнайшвидше, але не пізніше 24 годин, повідомити Страховика, якщо викрадений застрахований залізничний транспортний засіб знайдено або Страхувальнику стало відомо про місце знаходження викраденого застрахованого майна;

12.2.16. у разі отримання відшкодування збитку від третіх осіб – якнайшвидше, але не пізніше 24 годин, як тільки це стане можливо, письмово сповістити Страховика про одержання таких сум;

12.2.17. повернути протягом 30 (тридцяти) календарних днів (якщо інший строк не передбачений договором страхування) Страховику отримане страхове відшкодування (або його відповідну частину), якщо виявиться така обставина, що за законом або за умовами договору страхування повністю або частково позбавляє Страхувальника (Вигодонабувача) права на страхове відшкодування;

12.2.18. дотримуватися конфіденційності у взаємовідносинах зі Страховиком, не допускати передачі інформації, що є комерційною таємницею, стороннім особам.

12.2.19. виконувати вимоги Законів України "Про транспорт", "Про залізничний транспорт", "Статуту залізниць України", нормативних документів, що визначають умови перевезень, користування залізничними транспортними засобами, безпеки руху, пожежної безпеки, санітарними нормами та правилами на залізничному транспорті тощо.

12.3. Страховик має право:

12.3.1. перевіряти достовірність наданих йому Страхувальником відомостей, вимагати додаткові документи, що мають значення для визначення ступеню ризику, а також перевіряти документацію Страхувальника в частині, що стосується договору страхування у будь-який момент строку його дії;

12.3.2. здійснювати огляди виробничих технологічних ланок, що пов'язані з використанням рухомого складу залізничного транспорту під час укладення договору страхування та під час його дії, повідомляти Страхувальника про виявлені несприятливі обставини і давати рекомендації з метою запобігання страхових випадків;

12.3.3. замовляти проведення експертизи для оцінювання дійсної вартості застрахованого майна, визначення причини настання події та розміру збитку;

12.3.4. у випадку підвищення ступеня ризику щодо предмету договору страхування запропонувати Страхувальнику внести зміни в договір страхування, включаючи сплату додаткового страхового платежу, або припинити дію договору страхування після відмови Страхувальника згідно з умовами, передбаченими цими Правилами та/або договором страхування;

12.3.5. самостійно з'ясувати причини та обставини настання страхового випадку: вимагати від Страхувальника інформацію, необхідну для встановлення факту та обставин страхового випадку або розміру страхового відшкодування, включаючи інформацію, що є комерційною таємницею;

12.3.6. робити запити у компетентні органи для надання ними відповідних документів та інформації, що підтверджують факт і причину настання страхового випадку;

12.3.7. брати участь у заходах щодо зменшення розміру збитків, здійснюючи і вказуючи для цього способи та заходи, але ці дії Страховика або його представників не можуть розглядатися як визнання його обов'язку виплатити страхове відшкодування;

12.3.8. відмовити або відстрочити здійснення виплати страхового відшкодування у випадках, передбачених договором страхування та законом;

12.3.9. ініціювати зміну умов договору страхування та на дострокове припинення дії договору страхування на умовах, передбачених цими Правилами та/або договором страхування;

12.3.10. у разі сплати страхового платежу частинами при здійсненні виплати страхового відшкодування утримати зі Страхувальника неоплачену частину страхового платежу, якщо інше не передбачене договором страхування;

12.3.11. вимагати повернення страхового відшкодування, що вже виплачене Страхувальнику (Вигодонабувачу) у разі виникнення відповідних обставин, передбачених чинним законодавством України, умовами цих Правил та/або договором страхування.

12.4. Страховик зобов'язаний:

12.4.1. ознайомити Страхувальника з цими Правилами та умовами страхування;

12.4.2. протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення виплати страхового відшкодування;

12.4.3. у разі настання страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування у строк, передбачений договором страхування. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення виплати страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику неустойки (штрафу, пені), розмір якої визначається умовами договору страхування або законом, але не більше подвійної облікової ставки Національного банку України на день прострочення платежу;

12.4.4. відшкодувати витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено договором страхування;

12.4.5. за заявою Страхувальника у разі здійснення ним заходів, що зменшили страховий ризик, або у разі збільшення вартості застрахованого майна переукласти з ним договір страхування;

12.4.6. не розголошувати відомостей про Страхувальника та його майнове становище, крім випадків, встановлених законом.

12.5. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші права та/або обов'язки Сторін.

12.6. Положення цих Правил, включаючи права та обов'язки сторін договору страхування, є обов'язковими для виконання Сторонами договору страхування, якщо вони прямо вказані в договорі страхування.

13. ДІЇ У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ

13.1. У разі настання передбаченої договором страхування події, яка призвела до збитків і може бути визнана страховим випадком (далі – **подія**), Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний, якщо це передбачено договором страхування:

13.1.1. вживати усіх можливих заходів щодо запобігання та зменшення розміру збитків, усунення причин, що сприяють виникненню додаткового збитку, а також для рятування застрахованого майна;

13.1.2. якнайшвидше, але не пізніше 24 (двадцяти чотирьох) годин, якщо інше не передбачене договором страхування, з моменту, коли Страхувальнику (Вигодонабувачу) стало відомо про цю подію, повідомити про це відповідні компетентні державні органи або установи України або інших держав, до компетенції яких входять аналогічні функції (при настанні події за межами території України), звернення до яких передбачене чинним законодавством, і викликати на місце події їхніх представників (служби залізниці, на якій сталася подія, ДСНС України, Держпожежнагляд, служба гідрометеорології, МВС тощо), дочекатися їх і отримати від них документи, що підтверджують факт настання, час і обставини настання події;

13.1.3. до прибуття представників компетентних державних органів та установ згідно з п.13.1.2 цих Правил, не змінювати картину події, за винятком лише дій з рятування людей, майна або запобігання надзвичайним ситуаціям.

У разі неприбуття в строк, передбачений договором страхування, представників компетентних органів на місце події звернутися до територіального відділення компетентного державного органу, яке сповіщалося про подію, для отримання довідки, що підтверджує факт і час звернення.

13.1.4. якнайшвидше, але не пізніше 24 (двадцяти чотирьох) годин з моменту, коли Страхувальникові стало відомо про цю подію, інформувати Страховика по телефону про факт та обставини події, отримати та виконувати його рекомендації щодо своїх подальших

дій. Якщо таке повідомлення було зроблено по телефону, Страхувальник повинен підтвердити його письмово протягом 5 (п'яти) робочих днів з моменту, коли Страхувальникові стало відомо про цю подію, якщо інший строк не передбачений договором страхування;

У випадку, коли з причин, що зумовлені станом здоров'я Страхувальника або з інших об'єктивних причин, неможливо було повідомити про настання страхового випадку у визначений договором страхування строк, повідомити Страховика протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки він зможе це зробити;

13.1.5. не чекаючи прибуття на місце настання події представників Страховика або представників інших компетентних органів, зібрати доступну попередню інформацію про причини та обставини настання події (наприклад, скласти акт довільної форми із залученням представників місцевої адміністрації, інших офіційних органів, а також за участю очевидців (свідків) події, що відбулася, по можливості зафіксувати картину збитку за допомогою фото-, кіно- або відеозйомки тощо) та передати її Страховику для наступного більш правильного та об'єктивного офіційного розслідування причин та розміру збитку;

13.1.6. сприяти Страховику в розслідуванні обставин настання події;

13.1.7. зберігати незмінними пошкоджене або знищене майно, місце події, оточуючі предмети тощо, що будь-яким чином пов'язані з подією, до їх огляду представником Страховика, за винятком випадків, коли зміна стану місця настання події, пошкодженого (знищеного) майна, оточуючих предметів тощо здійснюється на вимогу державних або інших органів, у компетенції яких перебувають такі події, а також, виходячи з міркувань безпеки та зменшення розмірів збитків, за письмовою згодою Страховика або через 5 (п'ять) календарних днів, якщо інший строк не передбачений договором страхування, з дня повідомлення Страховика про настання події;

13.1.8. забезпечити Страховику (його представникам) можливість безперешкодного огляду місця події та застрахованого майна, з'ясування причин та обставин її настання, розмірів збитку, а також забезпечити участь представника Страховика в будь-яких комісіях, створюваних для встановлення причин і визначення розміру збитку. Представник Страховика разом зі Страхувальником або його представником має право почати огляд місця події та застрахованого майна, не очікуючи офіційного повідомлення Страхувальника про настання події. Якщо Страхувальник або його представник відмовляють йому в цій можливості, то Страховик вправі відмовити у здійсненні виплати страхового відшкодування;

13.1.9. надати Страховику (його представникам) можливість проводити розслідування обставин і причин події, огляд місця події, пошкодженого або знищеного майна та брати участь у заходах щодо зменшення збитку;

а) Представник Страховика має право розпочати огляд місця події і пошкодженого (знищеного) майна, не очікуючи офіційного повідомлення Страхувальника про настання події, що має ознаки страхового випадку.

13.1.10. повідомити (надати) Страховику всю інформацію, що стосується цієї події, та документи, передбачені п.14 цих Правил та/або договором страхування; вжити заходів щодо збору і передачі Страховику всіх необхідних документів для прийняття рішення про здійснення виплати страхового відшкодування, його розмір та для забезпечення права вимоги до винної сторони;

13.1.11. не розпочинати ремонтно-відновлювальних робіт без погодження зі Страховиком їх обсягу, вартості та місця проведення.

У разі недосягнення згоди між Страхувальником та Страховиком щодо порядку та/або вартості проведення ремонтних робіт страхове відшкодування за пошкоджене застраховане майно Страховик розраховує виходячи з висновку експерта незалежної експертної організації згідно з чинним законодавством України.

13.1.12. сприяти Страховику у реалізації права вимоги, яке Страхувальник має до особи, винної у завданих збитках, передати Страховику документи і виконати всі формальності, необхідні для здійснення Страховиком права вимоги до особи, відповідальної за настання страхового випадку.

13.2. У разі конструктивної загибелі ЗТЗ Страховик вправі вимагати, а Страхувальник повинен передати залишки застрахованого майна у повній комплектації для зберігання у

Страховика або у осіб, з якими останній уклав договори про відповідальне зберігання, до прийняття рішення щодо виплати або відмови у виплаті страхового відшкодування.

13.3. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші обов'язки Страхувальника (Вигодонабувача) в разі настання події, що має ознаки страхового випадку.

14. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ

14.1. Визнання події страховим випадком провадиться Страховиком на підставі таких документів:

14.1.1. письмового повідомлення Страхувальника (Вигодонабувача) про настання події, що має ознаки страхового випадку;

14.1.2. письмової заяви на виплату страхового відшкодування;

14.1.3. документів, що підтверджують майновий інтерес/право Страхувальника (Вигодонабувача) на володіння та/або користування та/або розпорядження застрахованим майном;

14.1.4. документів, що підтверджують вартість застрахованого майна;

14.1.5. документів, що підтверджують факт, причини та обставини настання страхового ризику та осіб, винних в заподіянні збитку, якщо такі є. Залежно від характеру події і її обставин такими документами можуть бути документи відповідної компетентної установи чи організації, наприклад:

а) у разі **залізничних транспортних подій** – документи служби безпеки руху чи іншого органу залізниці, що включають опис обставин, за яких сталася втрата, знищення або пошкодження застрахованого майна, та які складені відповідно до вимог, що висуваються до проведення та оформлення результатів розслідування транспортної події у поїзній і маневровій роботі, що загрожують безпеці руху.

На вимогу Страховика, в залежності від характеру залізничної транспортної події, надаються деякі з наступних відомчих документів (їх копії), що складаються згідно до Положень та Інструкцій, що діють на залізничному транспорті:

1) адресна телеграма про транспортну подію, що сталася;

2) акт службового розслідування за формою РБУ-1 (РБУ-3);

3) технічний висновок про причини транспортної події;

4) заходи причетних структурних підрозділів (в т.ч. протоколи нарад, накази тощо);

5) схема зруйнованої колії і розміщення рухомого складу, а також перелік і розміщення предметів (деталей), вилучених з місця події у зв'язку з відбудовними роботами, фотознімки загального виду місця транспортної події, пошкодженої колії і рухомого складу, окремих їх вузлів і деталей або фотознімки сторонніх предметів, неправильно завантажених (вивантажених) вагонів, ескізи зламаних деталей (якщо вони є) із зазначенням вад, дефектів, тріщин і тощо, що мають значення для розслідування події;

6) акти огляду й обміру колії та стрілочних переводів, вагонів, споруд і пристроїв, тягового рухомого складу та інших технічних засобів із зазначенням відхилень від норм їх утримання й пошкодження внаслідок транспортної події;

7) акт контрольної перевірки роботи автогальм вагонів, що залишилися;

8) акти стану і роботи технічних засобів безпеки руху (ДИСК – дистанційна інформаційна система контролю, ПОНАБ – пристрій з виявлення несправних (нагрітих) аварійних букс, АЛСН – автоматична локомотивна сигналізація, СЦБ – засоби сигналізації, централізації та балансування, радіозв'язок та інші), що стосуються транспортної події;

9) натурний лист поїзда, що є учасником транспортної події;

10) копія швидкостемірної стрічки поїзда, з яким сталася транспортна подія, і результати її розшифрування (із зазначенням місця, де зберігається оригінал стрічки);

11) довідка за формою ВУ-45 про забезпечення поїзда, з яким сталася транспортна подія, автогальмами;

12) попередження про обмеження швидкості;

13) підсумки проведених експериментів, розрахунки, висновки й дослідження експертних комісій, інститутів (якщо проводилися), що стосуються транспортної події;

14) вкопіювання з графіка виконаного руху ділянки, на якій сталася транспортна подія, засвідчене начальником відділу перевезень, відомості про затримки поїздів;

15) витяги із журналів за формами ВУ-100, ДУ-2, (ДУ-3), ДУ-46, ТУ-152, із журналів диспетчерських розпоряджень, технічно-розпорядчих актів станцій, журналів огляду колії і стрілочних переводів, інших технічних засобів та з книги ревізорських вказівок у частині, що стосується причин транспортної події, що трапилася;

16) план і профіль колії місця транспортної події, довідки про результати останньої перевірки колії колієвимірювальними і дефектоскопними засобами з доданням стрічок з перевірки колії вагоном-колієвимірювачем, а також копії записів із журналів за формою ПУ-28 і ПУ-29 про результати натурних перевірок колії та інше;

17) метеорологічна довідка про погодні стан на ділянці транспортної події;

18) акти про пошкодження рухомого складу;

19) відповідні акти й накази начальника залізниці про дозвіл на пошкодження ЗТЗ для прискорення відновлення руху – якщо під час ліквідації наслідків транспортної події тяговий рухомий склад чи вагони отримали додаткові пошкодження, які викликали потребу їх списання. Для вагонів у цьому випадку оформлюються додаток до акта за формою ВУ-25 із доданням фотознімків безпосередньо після сходження або зіткнення та окремо з фіксацією додатково пошкоджених місць і вузлів під час проведення відбудовних робіт, а для тягового рухомого складу - акт довільної форми із зазначенням додаткових пошкоджень і додатком аналогічних фотознімків. Указані акти підписуються відповідно начальником вагонного або локомотивного депо, головним ревізором з безпеки руху поїздів та автотранспорту залізниці й начальником відбудовного поїзда;

20) довідка про пошкодження вантажів;

21) довідка про збитки від втрати вантажу і пошкодження технічних засобів рухомого складу, колії, засобів сигналізації, централізації та балансування, контактної мережі, а також про витрати на ліквідацію наслідків транспортної події;

22) довідка про витрати на відновлення колії, засобів сигналізації, централізації та балансування, контактної мережі;

23) довідка про загальні матеріальні збитки;

24) документи, які характеризують осіб, причетних до транспортної події: пояснення, характеристики, відомості про режим праці та відпочинку, про результати останніх іспитів на знання Правил технічної експлуатації і посадових інструкцій, а також висновки про медичний огляд безпосередніх винуватців, потреба в яких визначається в кожному конкретному випадку;

б) у разі **пожежі** – акт про пожежу, висновок органів Державного пожежного нагляду про пожежу із зазначенням причини її виникнення;

в) у разі **вибуху** – акт або довідка комунальних або державних підприємств, що здійснюють нагляд за експлуатацією газових мереж, чи ДСНС України, про причини вибуху із зазначенням технічних дефектів, порушень норм експлуатації й винних осіб (за їх наявності);

г) у разі **падіння пілотованого літального апарата** – довідка з ДСНС України або іншого державного органу із зазначенням причин і розміру збитку;

д) у разі впливу **стихійного явища**, а також **удару блискавки** – довідки з гідрометеорологічної служби або ДСНС України з описом природних подій (на дату настання події в районі події), що стали причиною пошкодження та/або знищення застрахованого майна (у випадку сильного вітру у довідці мають бути зазначені відомості про середню швидкість вітру);

е) у разі **протиправних дій третіх осіб**:

1) заяви Страхувальника про те, що трапилося, в органи внутрішніх справ про початок кримінального провадження;

2) постанови про початок органами внутрішніх справ кримінального провадження за даним фактом або копія постанови про закриття кримінального провадження, копію постанови про припинення кримінального провадження з посиланням

на відповідні статті Кримінального кодексу України із зазначенням розміру збитку (у всіх випадках, коли в розслідуванні обставин, що спричинили завдання збитку, брали участь органи МВС, прокуратури й інші правоохоронні органи);

3) за наявності охорони, забезпеченої сторонньою організацією – договору з охоронним підприємством або позавідомчою охороною про здійснення охорони застрахованого майна;

14.1.6. фотографій пошкодженого, знищеного майна з місця події;

14.1.7. документів, що підтверджують здійснені додаткові витрати, безпосередньо пов'язані з настанням страхового випадку, якщо відшкодування таких витрат передбачено договором страхування;

14.1.8. витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань (крім випадків, передбачених законодавством України) – у всіх випадках, коли в розслідуванні обставин, що спричинили настання події, брали участь правоохоронні органи;

14.1.9. довідку пункту технічного обслуговування щодо технічного стану застрахованого майна, окремих його вузлів та агрегатів тощо на момент настання події;

14.1.10. довідку Страхувальника, де визначений перелік знищених або пошкоджених складових частин застрахованого майна, або довідку про його повну загибель;

14.1.11. документи, що підтверджують розмір завданих збитків:

а) акт товарознавчої експертизи про розмір збитку, калькуляція та рахунки за ремонт застрахованого майна;

б) документи, що підтверджують факт виконання відновлювальних (ремонтних) робіт застрахованого майна (акти про виконані роботи тощо);

в) документи, що підтверджують факт оплати за виконані відновлювальні (ремонтні) роботи (платіжне доручення з відміткою банку про оплату, фіскальний чек, прибутковий ордер тощо);

14.1.12. документів, що відповідно до чинного законодавства України дозволяють ідентифікувати особу одержувача страхового відшкодування;

14.1.13. листа Вигодонабувача із зазначенням реквізитів для сплати страхового відшкодування у разі призначення Вигодонабувача та наявності у нього законних підстав для отримання страхового відшкодування;

14.1.14. акту (висновку) експертизи, проведеного незалежною експертною організацією з доданням копії ліцензії організації на право проведення такої експертизи;

14.1.15. документів, що підтверджують факт та розмір отриманого Страхувальником (Вигодонабувачем) відшкодування збитків від третіх осіб в будь-якій формі;

14.1.16. постанови (рішення) суду, якщо внаслідок настання страхового випадку відкрите провадження у справі в судовому порядку;

14.1.17. інших документів на обґрунтований письмовий запит Страховика (його представника) щодо факту, обставин, причин настання страхового випадку, розміру зазначеного збитку, без отримання яких, встановлення вищезазначених фактів є унеможливленим/вкрай ускладненим.

14.2. Неподання таких документів дає Страховику право відмовити у виплаті страхового відшкодування або відстрочити його виплату в частині, що не підтверджена такими документами, якщо це передбачено договором страхування.

14.3. Документи, що подаються для отримання страхового відшкодування, повинні бути достовірні, подані в обсязі, якого вимагає Страховик, оформлені та засвідчені належним чином.

14.4. Враховуючи особливості конкретного страхового випадку, Страховик може прийняти рішення про можливість не надання Страхувальником окремих документів, визначених п.14.1 цих Правил.

14.5. Конкретний перелік документів, які Страхувальник (Вигодонабувач) повинен надати для отримання страхового відшкодування, зазначається в договорі страхування.

15. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ ТА СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

15.1. Якщо збитки обумовлені не лише дією страхового ризику, а й іншими чинниками, розмір страхового відшкодування визначається за вирахуванням ступеня впливу всіх ймовірних чинників, установлених оглядом застрахованого майна та висновками відповідних компетентних установ або експертними висновками.

15.2. Якщо інше не передбачено договором страхування, то відшкодуванню підлягають тільки реальні (прямі) збитки, нанесені майновим інтересам Страхувальника (Вигодонабувача) внаслідок настання страхового випадку і не включаються будь-які побічні збитки або витрати, наприклад упущена вигода, витрати на оренду тощо.

15.3. Розмір збитку визначається виходячи з дійсної вартості застрахованого майна на момент настання страхового випадку таким чином:

15.3.1. при пошкодженні – у розмірі витрат на відновлювальний ремонт застрахованого майна або його частин до стану, в якому воно знаходилося безпосередньо перед настанням страхового випадку за вирахуванням величини зносу/знецінення частин, вузлів, деталей і пристроїв застрахованого майна, що підлягають заміні на момент настання страхового випадку (якщо інше не передбачено договором страхування). Розмір зносу визначається на підставі акта (висновку) експертизи, проведеної суб'єктом оціночної діяльності за рахунок Страховика.

15.3.2. при конструктивній загибелі – у розмірі страхової суми, встановленої для цього застрахованого майна, за вирахуванням:

а) зносу/знецінення за час дії договору страхування до його повної загибелі (якщо інше не передбачено договором страхування);

б) вартості частин, вузлів, деталей, обладнання та залишків застрахованого майна, що придатні для подальшого використання або реалізації після настання страхового випадку (що визначається на підставі акта/висновку експертизи, проведеної суб'єктом оціночної діяльності за рахунок Страховика);

15.3.3. при втраті – виходячи з розміру страхової суми, встановленої для цього застрахованого майна з вирахуванням зносу/знецінення за час дії договору страхування до його втрати (якщо інше не передбачено договором страхування);

15.4. Витрати на відновлювальний ремонт включають:

а) витрати на оплату вартості матеріалів, деталей, запасних частин, необхідних для ремонту (відновлення);

б) витрати на оплату вартості робіт з ремонту та/або монтажу;

в) витрати на оплату вартості транспортування матеріалів, деталей, запасних частин до місця ремонту, включаючи мито та збори, а також інші витрати, необхідні для відновлення застрахованого майна до того стану, у якому воно перебувало безпосередньо перед настанням страхового випадку.

15.5. Витрати на відновлювальний ремонт не включають:

15.5.1. вартість деталей, матеріалів і робіт, що не були пошкоджені внаслідок настання страхового випадку;

15.5.2. додаткові витрати на оплату вартості конструктивних змін або підвищення якості застрахованого майна;

15.5.3. витрати на оплату вартості тимчасового (допоміжного) або планового ремонту (відновлення) застрахованого майна;

15.5.4. витрати на оплату вартості профілактичного ремонту, технічного обслуговування, деповського та заводського ремонту застрахованого майна, а також інші витрати, виконані незалежно від факту настання страхового випадку;

15.5.5. вартість робіт, пов'язаних з реконструкцією або переобладнанням застрахованого майна, ремонтом або заміною його окремих частин, деталей, вузлів через зношеність, технічний брак тощо;

15.5.6. вартість заміни (замість ремонту) тих або інших вузлів і агрегатів у зборі через відсутність у ремонтних підприємств необхідних запасних частин, деталей для ремонту цих вузлів і агрегатів;

15.5.7. додаткові витрати на оплату вартості термінових робіт, удосконалення попереднього стану застрахованого майна;

15.5.8. додаткові витрати на оплату вартості термінової доставки, в т.ч. авіап перевезень, матеріалів, деталей та запасних частин, вузлів;

15.5.9. вартість витрат під час проведення ремонтних робіт на заробітну плату і матеріальне заохочення машиністів, провідників та інших спеціалістів, крім витрат, що понесені виключно для необхідного переміщення застрахованого майна до місця ремонту, або при проведенні ходових випробувань застрахованого майна після відновлювального ремонту;

15.5.10. інші витрати, здійснені понад необхідні.

15.6. Без отримання попередньої письмової згоди Страховика, Страхувальник не має права відмовлятися від залишків застрахованого майна, мотивуючи свою відмову станом, у якому вони опинилися після настання страхового випадку. Їх залишкова вартість підлягає вирахуванню із суми збитку.

15.7. Тільки якщо це прямо вказано в договорі страхування, відшкодуванню також підлягають **додаткові витрати**, безпосередньо пов'язані зі страхуванням визначеного договором залізничного транспортного засобу, та понесені Страхувальником внаслідок настання страхового випадку, відповідно до п.3.5 цих Правил.

15.8. Страховик сплачує страхове відшкодування виходячи з розміру збитку та додаткових витрат, в межах страхової суми та з вирахуванням установленої договором страхування франшизи.

15.9. Якщо у договорі страхування передбачено страхові суми (ліміти відповідальності Страховика) за окремим страховим ризиком та/або випадком, за одиницею та/або групою застрахованого майна тощо, то Страховик здійснює виплату страхового відшкодування в межах цих установлених страхових сум (лімітів відповідальності).

15.10. Якщо Страхувальник (Вигодонабувач) одержав відшкодування збитку від третіх осіб (в т.ч. з державного бюджету), Страховик сплачує лише різницю між сумою, що підлягає сплаті за умовами страхування, і сумою, отриманою від третіх осіб.

15.11. Якщо на момент настання страхового випадку щодо предмета договору страхування діяли також інші договори страхування і загальна страхова сума за ними всіма перевищує дійсну вартість майна, то страхове відшкодування, що виплачується за усіма укладеними договорами страхування, не може перевищувати дійсної вартості майна. При цьому за кожним договором виплата здійснюється пропорційно розміру страхової суми за таким договором страхування.

16. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

16.1. Виплата страхового відшкодування здійснюється після того, як повністю будуть встановлені причини та розміри збитку. Виплата страхового відшкодування здійснюється згідно з договором страхування на підставі письмової заяви Страхувальника (Вигодонабувача) та страхового акту з визначенням розміру страхового відшкодування, складеного Страховиком або уповноваженою ним особою.

16.2. Протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з дня отримання всіх необхідних документів, що підтверджують настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до п.14 цих Правил, якщо інший строк не передбачений договором страхування, Страховик приймає рішення про здійснення виплати страхового відшкодування та складає відповідний страховий акт або приймає рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування або її відстрочення.

16.3. У разі прийняття рішення про здійснення виплати страхового відшкодування виплата здійснюється Страхувальнику (Вигодонабувачу) протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з дня складення страхового акту, якщо інший строк не передбачений договором страхування.

16.4. Датою здійснення виплати страхового відшкодування вважається дата списання коштів з поточного рахунку Страховика або дата видачі готівкових коштів через касу

Страховика. Виплата страхового відшкодування підтверджується платіжним дорученням або видатковим касовим ордером.

16.5. У разі прийняття рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування або її відстрочення Страховик протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з дня прийняття такого рішення (якщо інший строк не передбачений договором страхування) повідомляє про це Страхувальника (Вигодонабувача) в письмовій формі з обґрунтуванням причини відмови або відстрочення.

16.6. У випадку виникнення спорів між сторонами щодо причин і розмірів збитків кожна зі сторін має право вимагати проведення незалежної експертизи, що проводиться за рахунок сторони, яка вимагає проведення такої експертизи.

16.7. Страховик має право відстрочити виплату страхового відшкодування, якщо це передбачено договором страхування, у випадку:

16.7.1. якщо у Страховика виникли сумніви щодо достовірності наданих Страхувальником відомостей та документів. Строк прийняття рішення про визнання випадку страховим продовжується на період збирання Страховиком необхідних підтверджувальних документів від організацій, підприємств та установ, які володіють необхідною інформацією, але цей строк не може перевищувати 90 (дев'яноста) календарних днів з дня отримання останнього документа, що підтверджує факт, обставини, причини настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до п.14 цих Правил, якщо інший строк не передбачений договором страхування;

16.7.2. якщо на підставі наданих документів неможливо встановити обставини, причини та розмір спричинених збитків. В цьому випадку Страховик має право призначити розслідування або експертизу, яку виконує незалежний фахівець (експерт), який має відповідно до чинного законодавства України належні повноваження, з метою встановлення обставин, причин та розміру збитків. У цьому випадку Страховик приймає рішення про виплату або відмову у виплаті страхового відшкодування або її відстрочення не пізніше 10 (десяти) робочих днів після отримання Страховиком остаточних результатів такого розслідування або експертизи, якщо інший строк не передбачено договором страхування, але цей строк проведення експертизи не може перевищувати 90 (дев'яноста) календарних днів з дня отримання останнього документа, що підтверджує факт, обставини, причини настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до п.14 цих Правил, якщо інший строк не передбачено договором страхування;

16.7.3. якщо щодо Страхувальника за цим страховим випадком розпочато кримінальне провадження – до закінчення провадження у справі.

16.8. Після здійснення виплати страхового відшкодування та проведення відновлювального ремонту пошкодженого застрахованого майна Страхувальник повинен надати можливість представнику Страховика здійснити огляд відновленого застрахованого майна. В іншому випадку претензії Страхувальника при настанні в майбутньому пошкоджень цього застрахованого майна Страховиком не приймаються і страхове відшкодування за такі пошкодження не виплачується.

16.9. Якщо Страхувальник (Вигодонабувач) до виплати страхового відшкодування одержав відшкодування за збиток від третіх осіб, Страховик сплачує лише різницю між сумою, що підлягає сплаті за умовами договору страхування, і сумою, отриманою від третіх осіб. Страхувальник зобов'язаний протягом 5 (п'яти) робочих днів сповістити Страховика про одержання таких сум, якщо інший строк не передбачений умовами договору страхування.

16.10. Після виплати страхового відшкодування до Страховика переходить у межах фактичних затрат право вимоги, яке Страхувальник (Вигодонабувач) має до особи, відповідальної за заподіяний збиток. Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний передати Страховику всі документи і надати йому усі відомості, необхідні для здійснення Страховиком права вимоги, що перейшло до нього. Якщо Страхувальник або Вигодонабувач без письмової згоди Страховика відмовиться від таких прав або здійснення цих прав виявиться неможливим з вини Страхувальника (Вигодонабувача), то Страховик звільняється від зобов'язання виплачувати страхове відшкодування або його частину.

16.11. У випадку, якщо після виплати страхового відшкодування збиток повністю або частково відшкодований Страхувальнику (Вигодонабувачу) винною особою, Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику відповідну отриману суму страхового відшкодування протягом 30 (тридцяти) календарних днів від дня відправлення Страховиком Страхувальнику відповідної вимоги, якщо інший строк не передбачений договором страхування.

16.12. Якщо Страхувальнику стане відоме місцезнаходження викраденого внаслідок настання страхового випадку майна, він зобов'язаний протягом 5 (п'яти) календарних днів з моменту, коли йому стало відомо про це, якщо інший строк не передбачений договором страхування, сповістити про це Страховика. При цьому, якщо викрадене в результаті страхового випадку майно:

а) повернуто Страхувальнику в непошкодженому стані до виплати страхового відшкодування, страхове відшкодування не виплачується;

б) повернуто Страхувальнику (Вигодонабувачу) в непошкодженому стані після виплати страхового відшкодування, то Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику отриману від нього суму страхового відшкодування протягом 30 (тридцяти) днів від дня відправлення Страховиком Страхувальнику відповідних документів, якщо інший строк не передбачений договором страхування;

в) повернуто Страхувальнику в пошкодженому стані, то Страховик виплачує страхове відшкодування відповідно до умов цих Правил та/або договору страхування.

17. ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ У ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

17.1. Підставами для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування є:

17.1.1. навмисні дії Страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, спрямовані на настання страхового випадку. Зазначена норма не поширюється на дії, пов'язані з виконанням ними громадянського чи службового обов'язку, в стані необхідної оборони (без перевищення її меж) або захисту майна, життя, здоров'я, честі, гідності та ділової репутації. Кваліфікація дій Страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, встановлюється відповідно до чинного законодавства України;

17.1.2. вчинення Страхувальником – фізичною особою або особою, на користь якої укладено договір страхування, умисного злочину, що призвів до страхового випадку;

17.1.3. подання Страхувальником свідомо неправдивих відомостей про предмет договору страхування або про факт настання страхового випадку, приховування таких відомостей;

17.1.4. отримання Страхувальником повного відшкодування збитків від особи, винної у їх заподіянні;

17.1.5. несвоєчасне повідомлення Страхувальником про настання страхового випадку без поважних на це причин або створення Страховикові перешкод щодо визначення обставин, характеру страхового випадку та розміру страхового відшкодування;

17.1.6. шахрайство або інші дії Страхувальника (його представників), спрямовані на отримання незаконної вигоди від страхування, якщо це передбачено договором страхування;

17.1.7. невиконання або неналежне виконання Страхувальником своїх обов'язків, передбачених Правилами та/або договором страхування, якщо це передбачено договором страхування;

17.1.8. здійснення Страхувальником без письмової згоди Страховика ремонту пошкодженого застрахованого майна до його огляду Страховиком, якщо це передбачено договором страхування;

17.1.9. настання обставин, передбачених п.4 та п.5 цих Правил;

17.1.10. інші випадки, передбачені законом.

17.2. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші підстави для відмови у виплаті страхового відшкодування, якщо вони не суперечать закону.

18. НЕДІЙСНІСТЬ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

18.1. Договір страхування вважається недійсним з моменту його укладення у випадках, передбачених Цивільним кодексом України.

18.2. Договір страхування визнається недійсним і не підлягає виконанню також у разі:

18.2.1. якщо його укладено після настання страхового випадку;

18.2.2. якщо предметом договору страхування є майно, що підлягає конфіскації на підставі судового вироку або рішення, що набуло законної сили.

18.3. Договір страхування визнається недійсним у судовому порядку.

19. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

19.1. Спори, що виникають з договору страхування, укладеного на підставі цих Правил, вирішуються шляхом переговорів.

19.2. У разі недосягнення згоди сторонами договору страхування спори вирішуються у судову порядку відповідно до чинного законодавства України.

20. ОСОБЛИВІ УМОВИ

20.1. Цими Правилами регламентовано основні умови страхування.

20.2. За згодою сторін до договору страхування можуть бути внесені застереження, доповнення, зміни та додаткові умови страхування, виходячи з конкретних умов страхування, що відповідають положенням цих Правил та не суперечать чинному законодавству України.

21. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ СТРАХОВОГО ТАРИФУ

21.1. Страхувальний тариф визначається окремо для кожної групи застрахованого майна та розраховується за формулою:

$$СТ = (БТ + дБТ) \times К1 \times К2 \times К3 \times Кі$$

де: СТ – страхувальний тариф за договором страхування;
 БТ – базовий страхувальний тариф;
 К1–К3 – коригувальні коефіцієнти за договором страхування;
 Кі – коригувальний коефіцієнт ризиковості.

21.1.1. **Базовий страхувальний тариф (БТ)** зазначається у відсотках для строку страхування 1 (один) рік, виходячи з умови страхування, страхових ризиків та додаткового покриття (Таблиця 1, Таблиця 2):

Таблиця 1

№ з/п	Умови страхування та страхові ризики	БТ
I	Умова страхування "З відповідальністю за окремі ризики" (п.3.4.1 цих Правил)	
1.	Залізничні транспортні події:	
1.1.	<i>катастрофа</i>	0,15%
1.2.	<i>аварія</i>	0,18%
1.3.	<i>інцидент</i>	0,23%
2.	Вогневі ризики:	
2.1.	<i>пожежа</i>	0,25%
2.2.	<i>удар блискавки</i>	0,15%
2.3.	<i>вибух</i>	0,20%
2.4.	<i>падіння літальних апаратів або їх частин, вантажу і багажу з них</i>	0,05%
3.	Стихійні явища:	
3.1.	<i>сильний вітер (буря, вихор, ураган, шторм, смерч, шквал)</i>	0,03%
3.2.	<i>град</i>	0,01%
3.3.	<i>повінь, наводок, затоплення, водопілля</i>	0,04%
3.4.	<i>землетрус</i>	0,02%
3.5.	<i>осідання ґрунту</i>	0,07%
3.6.	<i>зсув, обвал</i>	0,02%
3.7.	<i>сніжна лавина</i>	0,02%
3.8.	<i>тиск снігового шару</i>	0,01%
3.9.	<i>інші стихійні явища, передбачені договором страхування</i>	0,08%
4.	Протиправні дії третіх осіб:	
4.1.	<i>угон або захоплення залізничного рухомого складу</i>	0,10%
4.2.	<i>крадіжка з проникненням</i>	0,08%
4.3.	<i>грабіж або розбій</i>	0,08%
4.4.	<i>умисне знищення або пошкодження застрахованого майна</i>	0,08%
4.5.	<i>хуліганство</i>	0,08%
4.6.	<i>інші протиправні дії третіх осіб, передбачені договором страхування</i>	0,08%
5.	Інші випадкові події:	
5.1.	<i>падіння предметів</i>	0,10%
5.2.	<i>наїзд транспортних засобів, відмінних від залізничних</i>	0,10%
5.3.	<i>дія струму</i>	0,10%
5.4.	<i>інші випадкові події, передбачені договором страхування</i>	0,10%
II	Умова страхування "З відповідальністю за усі ризики" (п.3.4.2 цих Правил)	1,30%

Таблиця 2

№ з/п	Додаткове покриття на час:		Додатковий БТ (дБТ)
1.	випробування застрахованих залізничних транспортних засобів та/або їх агрегатів	п.5.2.1 цих Правил	1,20%
2.	навчання персоналу з метою отримання допуску до керування залізничними транспортними засобами	п.5.2.2 цих Правил	0,90%
3.	навчання персоналу з пожежогасіння на залізничному транспорті	п.5.2.3 цих Правил	1,10%

21.1.2. **Коригуючий коефіцієнт рухомого складу (К1)** застосовується залежно від типу та виду одиниці рухомого складу, що страхується (Таблиця 3).

Таблиця 3

Вид рухомого складу	К1
тяговий рухомий склад (п.2.3.1 цих Правил)	
електровози	0,70
тепловози	0,80
паровози	1,00
газотурбовози	1,00
електропоїзди	0,70
дизель-поїзди	0,80
автомотриси	0,90
інші одиниці тягового рухомого складу	1,00
рухомий склад (п.2.3.2 цих Правил)	
вагони (пасажирські, поштові, багажні, вагони-ресторани, службово-технічні)	0,60
вагони (криті: вантажні, бункерні, хопер; автомобілевози)	0,65
напіввагони	0,45
вагон-платформи	0,40
вагон-цистерни	0,80
ізотермічні вагони	0,60
інші одиниці рухомого складу	0,70

21.1.3. **Коригуючий коефіцієнт місця дії договору (К2)** застосовується залежно від території експлуатації рухомого складу, що покривається страхуванням (Таблиця 4).

Таблиця 4

Місце дії договору страхування	К2
територія промислового підприємства, заводу тощо	0,50
територія України	1,00
територія України та інших країн	1,05

21.1.4. За договором страхування, укладеним на строк менше одного року, застосовується **коригуючий коефіцієнт короткостроковості (КЗ)** залежно від строку дії договору страхування (Таблиця 5).

Таблиця 5

Строк дії договору страхування, місяців	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
КЗ	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	0,70	0,75	0,80	0,85	0,90	0,95	1,00

21.1.5. Залежно від предмету договору страхування, страхових сум, розміру франшизи, кількості обраних страхових ризиків, місця дії договору страхування та інших чинників, що впливають на ступінь страхового ризику, застосовується коригуючий коефіцієнт ризиковості (**Кі**) в діапазоні від 0,01 до 10,00.

21.2. Конкретний розмір страхового тарифу визначається в договорі страхування за згодою сторін.

21.3. Норматив витрат на ведення справи складає не більше 45% страхового тарифу.

Актуарій

Чухно В.І.
(диплом від 23 вересня 1997 р.)

В цьому документі прощито, пронумеровано

та скріплено печаткою

37 (тридцять сім) аркушів

Генеральний директор ОК "Перша"

Н.В. Безбах

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом Генерального директора
Приватного акціонерного товариства
"Страхова компанія "Перша"
"21" грудня 2017 року
№ 72

Н.В. Безбах

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

ЗРЕЄСТРОВАНО

Мен *Генерального директора*

Найменування посади

Підпис *Мен О.Макешич*

Прізвище, ініціали працівника

Дата *18.01.2018*

Регістраційний номер **0518023**

ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ № 1
до Правил добровільного страхування
залізничного транспорту №05,
затверджених 21.09.2017 р.

1. **Доповнити підрозділ "Загальні терміни та визначення" розділу "ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ" Правил добровільного страхування залізничного транспорту №05 (далі – Правила) абзацами такого змісту:**

"Одноразовий ідентифікатор – алфавітно-цифрова послідовність, що отримує особа, яка прийняла публічну пропозицію укласти договір страхування в електронній формі шляхом реєстрації в інформаційно-телекомунікаційній системі Страховика. Одноразовий ідентифікатор передається Страховиком особі, яка бажає укласти договір страхування в електронній формі засобом зв'язку вказаним під час реєстрації у його системі (на мобільній пристрій або електронну пошту), та додається (приєднується) до електронного повідомлення від особи, яка прийняла пропозицію укласти договір страхування.

Публічна пропозиція (Оферта) – пропозиція Страховика щодо укладення договору страхування, яка містить загальні умови страхування та може розміщуватися на сайті Страховика в мережі Інтернет або в іншому місці здійснення продажів страхових послуг."

2. **Доповнити Правила пунктами 8.10–8.11 такого змісту:**

"8.10. Договір страхування може бути укладений на основі Оферти з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем:

- в електронній формі;
- в паперовій формі.

8.10.1. Для укладення договору страхування:

- в електронній формі – особа, яка бажає укласти договір страхування (далі – Клієнт), повинна зайти на web-сторінку Страховика в мережі Інтернет, обрати бажані умови страхування, заповнити електронну заявку та ознайомитися з Офертою;
- в паперовій формі – Клієнт повинен висловити своє бажання (в письмовій або іншій формі) Страховику, узгодити з ним умови страхування та ознайомитися з Офертою.

8.10.2. Безумовним прийняттям (акцептом) умов Оферти Клієнтом вважається сплата страхового платежу (його першої частини, якщо умовами Оферти передбачена сплата частинами) за договором страхування у повному обсязі на поточний рахунок Страховика із обов'язковим зазначенням в призначенні платежу П.І.Б./назви Клієнта, серії та номеру договору страхування (датою та часом оплати вважається дата та час надходження грошових коштів на рахунок Страховика).

8.10.3. Підписаним з боку Клієнта вважається договір, укладений:

- в електронній формі – шляхом використання Клієнтом одноразового ідентифікатора на web-сторінці Страховика, як електронного підпису, якщо інша процедура, що не суперечить чинному законодавству, не передбачена Офертою.
- в паперовій формі – шляхом проставляння підпису в договорі страхування.

8.10.4. Підписаним з боку Страховика вважається договір, укладений:

- в електронній формі – шляхом проставляння підпису уповноваженої особи та печатки в Оферті, а також засвідчення договору страхування електронним цифровим підписом відповідно до Закону України "Про електронний цифровий підпис" (що надсилається Страхувальнику електронною поштою), якщо інша процедура, що не суперечить чинному законодавству, не передбачена Офертою;
- в паперовій формі – шляхом проставляння підпису уповноваженої особи та печатки в Оферті та договорі страхування;

8.10.5. Сторони приймають на себе зобов'язання за будь-якої необхідності відтворити договір страхування, укладений в електронній формі, на паперовий носій. На письмову вимогу однієї зі сторін договір страхування оформлюється у письмовому вигляді

протягом 2 (двох) робочих днів з моменту отримання такої вимоги та підлягає підписанню та проставляння печатки (у разі наявності) кожною зі сторін. У випадку, якщо одна зі сторін відмовляється від підписання такого договору страхування, такий спір розглядається у судовому порядку.

8.10.6. Договір страхування набирає чинності з часу та дати початку строку його дії, але не раніше моменту сплати страхового платежу в повному розмірі, якщо інше не передбачено Офертою чи договором страхування.

8.10.7. Після здійснення акцепту та набрання договором страхування законної сили Клієнт набуває статусу Страхувальника.

8.11. Договори страхування, укладені відповідно до п.8.10 цих Правил, вважаються такими, що укладені у письмовій формі із врахуванням вимог порядку укладення договорів страхування, визначених Законом України "Про страхування" та цими Правилами."

В цьому документі прошито, пронумеровано та скріплено печаткою

3 (три) аркуші

Генеральний директор СК "Перша"

Н.В.Безбах

